NIEUWSBRIEF

Cor van Wijgerden (rechts), de nieuwe drager van de Euwe-ring. Links pupil Stefan van Blitterswijk

nummer 81

december 2012

Geopend:
dinsdag tot en met
vrijdag en de
eerste zaterdag
van de maand van
12.00–16.00 uur

MAX EUWE CENTRUM

Max Euweplein 30A · 1017 MB Amsterdam

020-625 7017 euwemec@xs4all.nl www.maxeuwe.nl

Postbus 11513 · 1001 GM Amsterdam

BESTUUR EN MEDEWERKERS

E. Smaling, voorzitter
C. Visser, vice-voorzitter
F. Jacobs, secretaris
A. Riemens, penningmeester
J. van den Berg, algemeen lid
D. Brouwer, algemeen lid
M. Stam, algemeen lid
G. Valk, algemeen lid

Algemeen adviseur: H. Ree
Adviseur topschaak: J. Timman
Adviseur public relations: H. Böhm
Adviseur wetenschap: H. van den Herik

MEDEWERKERS
Bibliothecaris: E. Straat
Conservator: L. Zevedei
Donateuradministrateur: R. Nep
Eindredactie nieuwsbrief: G. Visser
Financieel administrateur: A. Bezemer
Foto's: medewerkers MEC, archief MEC
Manager en redacteur nieuwsbrief: E. Sibbing
Vrijwilligers: W. Colenbrander, R. van Haastere, R. Hillebrandt, C. Koster en C. ten Woude
Webmaster: (vacant)

Leon Pliester en Zsusza Polgar in het MEC.

IN MEMORIAM LEON PLIESTER (1954-2012)

Een bijdrage van Hans Ree

Eind vorige week stond er op een schaaksite een bericht met het kopje: 'De hartelijke groeten van Leon Pliester aan de schaakwereld'. Er bleek uit dat hij in een Rotterdams ziekenhuis lag en graag bezoek en post wilde ontvangen.

Ik wachtte een paar dagen, stuurde hem toen een briefje en las een dag daarna dat Leon afgelopen dinsdag was overleden, 58 jaar oud. Ze gaan wel snel, de schaakmeesters van mijn generatie en de iets jongeren. Bert Enklaar, Johan van Mil, Rob Hartoch, en nu Leon Pliester. Van die vier haalde alleen Hartoch de zestig, en hij was de enige die zijn vroege dood aan zijn levensstijl weet. De andere drie waren deugdzaam en gezond levend, maar ze hadden pech.

Een paar maanden geleden schreef Pliester, als reactie op een artikel op een website dat over hem ging, dat hij op een wachtlijst stond voor een levertransplantatie, maar dat hij nog geen acuut geval was. Dat was hij blijkbaar toch wel. Hij was een sterke schaker, een goede schaakschrijver en schaakleraar en een buitengewoon vriendelijk en bescheiden mens. Ik herinner me een artikel van hem in het blad Schaaknieuws met de kop: 'Ik ben een rund omdat ik met vuurwerk stunt'. Zelfrelativering was bij hem ingebakken.

Een ander artikel van hem, dat veel indruk op me maakte, ging over een partij van de grote Siegbert Tarrasch en zijn annotaties in zijn klassieke boek *Dreihundert Schachpartien* uit 1909. Er bleek uit dat Pliesters leerlingen, de leden van een schaakclubje uit Noord-Holland, een veel beter inzicht hadden in de merites van een kwaliteitsoffer dan Tarrasch, die in zijn goede tijd een van de twee of drie sterkste schakers van de wereld was. Garry Kasparov heeft nog eens over dat artikel van Pliester geschreven, omdat het paste in zijn ideeën over de vooruitgang van het schaakinzicht.

Pliester publiceerde een veelgeprezen boek over de Rubinsteinvariant van het Nimzo-Indisch, dat in de Engelse versie 376 pagina's had. Hij schreef dat het boek korter was geweest als hij er meer tijd voor had gehad.

Waarom zo'n dik boek over een openingsvariant die hij zelf maar af en toe speelde? Hij schreef ook eens dat hij zelf zo veel mogelijk openingen wilde spelen. Die veelzijdigheid is hem zeker van pas gekomen als schaakdocent. Voor zijn eigen schaken was specialisatie misschien beter geweest, maar brede belangstelling kun je niet onderdrukken.

(eerder gepubliceerd op 27 oktober in de NRC)

EUWE-RING VOOR COR VAN WIJGERDEN

Op woensdag 19 december heeft Genna Sosonko in Groningen de Euwe-ring doorgeven aan Cor van Wijgerden. Een uitstekende keuze, zeker als we de doelstelling van de ring (*"grote verdiensten voor het schaken in het algemeen en het jeugdschaak in het bijzonder"*) in gedachten nemen. De houders van de Euwe-ring tot nu toe zijn:

Max Euwe	(1977)
Hans Bouwmeester	(1983)
Jan Timman	(1991)
Hans Böhm	(1996)
Hans Ree	(2001)
Genna Sosonko	(2007)
Cor van Wijgerden	(2012)

Voor de insiders was de keuze voor Van Wijgerden geen echte verrassing, maar bij het grote publiek is Cor minder bekend. Vandaar dat we in deze Nieuwsbrief uitgebreid stilstaan bij de betekenis van Van Wijgerden voor het (jeugd-)schaken in Nederland.

Cor van Wijgerden werd in 1950 geboren bij Obbicht en Papenhoven op het schip van zijn vader. De getogen Rotterdammer leerde op zijn 12e schaken van een vriendje, maar omdat er geen schaakbord in huize Van Wijgerden was, gebruikten ze de strategopoppetjes als schaakstukken. Eenmaal bevangen door het schaakvirus werd Cor lid van schaakclub Hoogvliet. Deelname aan het Nederlands jeugdkampioenschap lonkte, maar daar mocht alleen de regionale jeugdkampioen aan meedoen. Cor had pech dat in zijn regio Böhm en Witt zaten zodat hij nooit aan het NJK heeft mee kunnen doen, terwijl hij wel een van de beste jeugdschakers van Nederland was. Zo mocht hij in 1968 meedoen aan de Glorneycup (een landenwedstrijd tussen jeugdteams, waarvoor de beste jeugdspelers van Nederland werden uitgenodigd), won hij in 1969 het open jeugdkampioenschap van Denemarken en werd in hetzelfde jaar met zijn nieuwe club, Charlois/Europoort, kampioen van Nederland. Cor ging naar de kweekschool en combineerde het schaken op een steeds hoger niveau met een baan als leerkracht op een Rotterdamse basisschool. In 1973 werd Charlois weer Nederlands kampioen, vooral ook door de fantastische score van Cor (7½ uit 9) aan een van de topborden. Hoewel hij de nodige aanbiedingen kreeg om voor andere clubs te gaan spelen, bleef hij vooralsnog zijn club trouw. In de schoolvakanties had hij tijd om toernooien te spelen, vandaar dat hij vaste deelnemer werd aan de IBM-toernooien. In 1976 wist hij zich voor het eerst te plaatsen voor het NK, een sportief hoogtepunt maar ook een eyeopener voor de toekomst: "Na mijn eerste NK besefte ik dat ik nooit profschaker wilde worden". De resultaten bleven stijgen en in 1978 werd de titel Internationaal Meester behaald. Inmiddels gaf Cor trainingen in de regio Rotterdam en in 1976 werd hij door de KNSB gevraagd om een groep jeugdtoppers en individueel John van der Wiel te gaan trainen. Het combineren van hobby en werk werd steeds lastiger, vandaar dat Cor minder dagen op school ging werken. De ijverige Van Wijgerden werd steeds actiever in de schaakwereld: hij werkte mee aan de toernooiboeken van Gasunie (1978-1984), schreef de "Schaakjaarboeken" (1979-1984), herschreef enkele delen van de eindspelcyclus van Euwe (*"Het doet mij oprecht genoegen dat een zo serieus practicus als Cor van Wijgerden de taak op zich heeft genomen om deze materie in een strak schema te ordenen en vervolgens met kennis van zaken uitvoerig uit te werken." aldus Euwe in het voorwoord.*), maakte analyses voor Schakend Nederland, gaf steeds meer training en ging – uiteindelijk – betaald

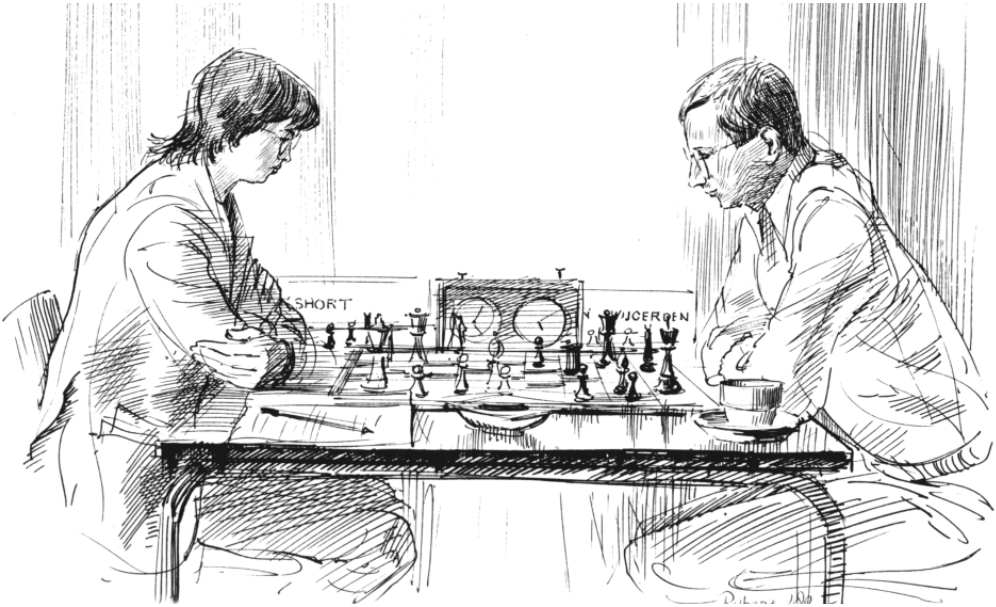

Cor in zijn beslissende partij tegen Short. (tekening: Rupert van der Linden)

schaken voor CVI-Utrecht. In april 1980 werd Cor benoemd tot bondscoach van de jeugd, subtop en de dames. In 1982 besloot Cor te stoppen als onderwijzer om zich volledig op zijn schaakactiviteiten te richten. Zijn ambities als schaker werden langzamerhand minder en hij was realistisch genoeg om te beseffen dat het behalen van de grootmeestertitel lastig zou zijn, al was hij in het OHRA-toernooi van 1982 dicht bij een grootmeesternorm. Hij verloor echter de beslissende partij van Nigel Short.

Zijn trainerscarrière kreeg steeds meer prioriteit, al bleef hij wel tot 1986 KNSB-competitie spelen voor De Variant en later als speler/coach van BSG.

Als bondscoach gaf Cor individuele trainingen aan de toptalenten en daarnaast werden er trainingskampen georganiseerd voor grotere groepen. Natuurlijk was Cor vaste gast op alle Nederlandse jeugdkampioenschappen en begeleidde hij pupillen bij binnen- en buitenlandse toernooien. Menige Kerst verbleef hij vanwege het Europees Jeugdkampioenschap in Groningen. De resultaten kwamen snel, want John van der Wiel werd in 1979 Europees jeugdkampioen en diverse andere pupillen uit die beginjaren (onder andere Gert-Jan de Boer, Piet Peelen, Coen Stehouwer, Peter Gelpke, Rudy Douven, Marcel Piket, Friso Nijboer) gingen met sprongen vooruit. Cor was ontevreden over het jeugdbeleid van de Nederlandse schaakverenigingen, zoals eind 1984 uit een interview in het *Nieuwsblad van Noorden* bleek: "We hebben hier geen enkele traditie wat het trainen betreft van jeugdtalenten. (...) De meeste clubs hebben niet eens een jeugdafdeling. De helft van de clubs ziet een jeugdtraining helemaal niet zitten". Enkele maanden later werd door Cor en het bestuurslid jeugdschaak van de KNSB, Geurt Gijssen, gepleit voor een betere trainingsstructuur. Meer

regionale trainingen organiseren (*"Jeugdtraining de provincie in"*) en landelijk trainingsgroepen tot en met 13 en 16 jaar instellen. Ook het aantal meisjesgroepen werd uitgebreid: Rob Brunia werd bondstrainer voor de jongste meisjes. Hele lichtingen jeugdspelers hebben deelgenomen aan de kampen op Papendal, in Ellecom, Aalten en Sint-Michielsgestel. De bekendste pupillen van Cor waren Jeroen Piket, Loek van Wely en later, uit het "Lost Boys-groepje", Jan Smeets en Daniël Stellwagen. Na zijn verhuizing van Rotterdam naar Coevorden is Cor gestopt met de (individuele) trainingen.

Ook bij de dames wist hij in enkele jaren tijd een hele nieuwe lichting topspeelsters op te leiden. Bestond het Olympiadeteam in 1982 nog uit Vreeken, Bruinenberg, Belle en Van Pareren, in 1988 was het team danig verjongd: Van der Mije, Harmsen, De Greef en Drewes. Daar vond tevens één van de hoogtepunten van Cor als bondscoach plaats: in de laatste ronde speelde het damesteam tegen de koploper USSR. De partij van Jessica Harmsen was al in remise geëindigd toen Cor de Russische coach 1½-1½ voorstelde. Omdat Van der Mije en De Greef niet minder stonden en de concurrent Hongarije ook niet verder leek te komen dan een gelijkspel namen de Russen het voorstel aan. Een gelijkspel tegen de topfavoriet was een feit! De Russen leken verzekerd van het goud omdat Zsusza Polgar verloren stond tegen Pia Cramling. Wonder boven wonder werd de partij remise en wonnen de Polgars-zusters – mede dankzij Nederland - de Olympiade!

Enkele jaren later nam Cor ontslag uit onvrede over de handelswijze van het KNSB-bestuur inzake damesschaak:

In de twaalf jaar dat hij bondscoach was behoorden de training van de jeugd (jongens en meisjes), de vrouwen en de subtop tot zijn taken. En als hij niet in conflict was gekomen met het bondsbestuur, juist over het onderwerp vrouwenschaak, dan had hij nog op zijn post gezeten. De Rotterdammer is opgestapt omdat er, sinds de bestuurs-functie vrouwenschaak tweeënhalf jaar geleden werd opgeheven, zowel organisatorisch als beleidsmatig niets werd gedaan aan het begeleiden van vrouwen en meisjes."Terwijl er bij de meisjes, zeker onder 16 jaar, beslist veel talent zit. Als bondscoach heb ik er bij bepaalde bondsbestuurders op aangedrongen dat er iemand aangesteld moest worden om die zaken te gaan regelen en begeleiden. Dat werd beloofd, maar vervolgens gebeurde er niets. Dat stak me diep. Het is de reden geweest dat ik ontslag heb genomen." (Beverwijkse Courant van 18 januari 1992)

Intussen was Cor hoofddocent van de Max Euwe Academie geworden, waarover Ignace Hendriks elders in deze Nieuwsbrief schrijft.

Toen de KNSB de bondscoach vroeg een vervanger voor Juniorenschaak te ontwikkelen, startte de samenwerking met Rob Brunia. Vanaf mei 1985 werkten ze elke donderdag van 9-12 uur samen. In het begin werden er onderwerpen uitgewerkt en stencils gemaakt die bij de trainingen ("niveau 1 en 2") van pas kwamen. Later werd er teruggewerkt naar materiaal voor beginners ("niveau 0") en niet veel later kwamen de handleidingen waarin uitgelegd werd hoe de trainers met deze leermethode moesten omgaan. De KNSB durfde 'het avontuur' bij nader inzien toch niet aan en Van Wijgerden besloot al het materiaal in eigen beheer uit te geven. In 1990 waren alle stencils omgezet naar het "stappenniveau" en waren er voor alle vijf stappen handleidingen. Ook werden de kaderopleidingen van de KNSB op de Stappenmethode gebaseerd, al was er eerst nog een (jarenlange) "tweesporenbeleid" waarin de methode Withuis ook nog onderdeel van de cursusinhoud was. Cor en Rob hebben vooral in de beginjaren van hun methode overal in

Nederland trainerscursussen gegeven. Een extra impuls kwam van het VSB-schoolschaakplan. Onder leiding van Gido Lodders werden er in het hele land schaaklessen en -activiteiten voor basisscholieren georganiseerd, waarbij men gebruik maakte van de Stappenmethode.
Vanaf 1990 ging Cor alleen verder met de ontwikkeling van de methode omdat Rob vanwege drukke andere werkzaamheden moest afhaken. Sindsdien zijn er talloze ontwikkelingen doorgevoerd, te veel om op te noemen. Daarom een opsomming: de losse stencils werden werkboeken, een cd-rom met de Stappenmethode kwam op de markt, de tekeningen van Rupert van der Linden hebben al het lesmateriaal opgeleukt, de website www.stappenmethode.nl werd gelanceerd, er kwamen extra en pluswerkboeken, Stap 6 werd in 1999 uitgegeven, voor de jongste jeugd kwamen er de Opstapjes, enkele jaren geleden kwamen de werkboeken vooruitdenken en de Chess Tutors uit. Tenslotte is de methode – grotendeels – vertaald in het Engels, Duits, Frans, Turks. Met Grieks en Deens is een begin gemaakt. Vele honderdduizenden hebben de afgelopen vijfentwintig jaar schaakles gekregen middels de Stappenmethode.

Van Wijgerden heeft veel kostbare tijd en energie gebruikt om het schaken in Nederland op een hoger peil te brengen. Zo ontwikkelde hij samen met kompaan Rob Brunia een speciale Trainingsmethode om schakers naar de subtop te tillen. "Ik durf te stellen, dat ik iedere geïnteresseerde schaker, gezegend met een beetje talent, op een rating van 2200 tot 2300 kan brengen, mits de motivatie aanwezig is. Daarna moeten ze het zelf doen". (Beverwijkse Courant van 18 januari 1992).

Na het "Euwe-effect" en "de succesjaren van Timman" kunnen we nu gerust spreken van het "tijdperk van de Stappenmethode (Van Wijgerden)"!

VAN WIJGERDEN EN DE MAX EUWE ACADEMIE

Een bijdrage van Ignace Hendriks, oud-directeur MEC

Enige tijd geleden –het zal eind oktober, begin november geweest zijn- sprak ik met mijn goede vriend Hans Bouwmeester. We hadden het onder andere over de aanstaande overdracht van de Euwe-ring door Genna Sosonko aan zijn opvolg(st)er. We hadden beiden reeds de uitnodiging ontvangen voor het bijwonen van de plechtigheid op 19 december 2012 in Groningen. Aan wie zou Genna de ring overhandigen? We gingen nog eens de criteria na die indertijd, toen de ring aan Max Euwe en vervolgens aan Hans Bouwmeester werd uitgereikt, golden. Eigenlijk konden we aan slechts één serieuze kandidaat denken...
Een week later kreeg ik een telefoontje van Eddy Sibbing: of ik een bijdrage wilde leveren aan de extra uitgave van de Nieuwsbrief van het Max Euwe Centrum, die ter gelegenheid van de overdracht van de ring zou verschijnen. Deze vraag werd mij gesteld, omdat ik vele jaren met de nieuwe drager van de ring had samengewerkt

Cor van Wijgerden en Hans Bouwmeester in 2005.

in het kader van het schaakonderwijs van het Max Euwe Centrum. Een herinnering aan die samenwerking zou de betekenis van Cor van Wijgerden voor het Nederlandse schaakleven kunnen illustreren. De naam van de nieuwe drager was gevallen. Het was dezelfde als die van het gesprek met Hans Bouwmeester. Uiteraard zegde ik mijn medewerking toe, mede omdat ik van mening ben dat de werkelijke betekenis van Cor van Wijgerden nauwelijks overschat kan worden en best eens wat meer onder de aandacht van het Nederlandse publiek mag worden gebracht. Genna heeft met zijn overdracht van de ring aan Cor natuurlijk al een geweldige hommage aan Cor gebracht en zijn overwegingen die tot zijn keuze hebben geleid nader toegelicht. Ik beperk me daarom vooral tot de periode *1989–1997*, toen ik aan het Max Euwe Centrum verbonden was, en enkele jaren daarvoor. Het is onbegonnen werk om volledig te willen zijn. Daarom een klein aantal herinneringen.

Eigenlijk leerde ik Cor enigszins kennen in de eerste jaren van zijn functie als bondscoach van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond. Zijn werkterrein betrof toen vooral de ontwikkeling van het jeugdschaak. Als competitie- en toernooischaker was Cor nauwelijks meer actief. Met des te grotere toewijding stortte hij zich samen met Rob Brunia op de uitwerking van ideeën voor een totaal nieuw leerplan op schaakgebied. De samenwerking met de op psychologisch gebied uiterst deskundige Brunia, gecombineerd met Cor's achtergrond als onderwijzer, zijn geweldige werkdrift en zijn grote analytische gaven bleek uiterst vruchtbaar: de *Stappenmethode* was geboren en Cor's carrière was daardoor min of meer bepaald.
Als begeleider/coach van Joris Brenninkmeijer en een aantal andere jeugdige schaaktalenten uit het Noorden van het land mocht ik ten behoeve van mijn schaakleerlingen gebruik maken van vroege producten van het werk van Cor en Rob. Ze bleken uiterst waardevol en de successen bleven dan ook niet uit.

In *1988* had ik met een aantal noordelijke schakers plannen ontwikkeld voor een schaakschool voor de noordelijke provincies. Met Hans Bouwmeester had ik die plannen al voor een deel uitgewerkt, toen ik hoorde van vergelijkbare plannen in Amsterdam. Twee dergelijke initiatieven zou te veel van het goede zijn. Het duurde dan ook niet lang of ik werd betrokken bij de uitwerking van de Amsterdamse plannen. Het bestuur van het Max Euwe Centrum, onder leiding van de voortreffelijke Kees Snoep, stuurde aan op de oprichting van een *Schaakacademie*, waarvan een heel belangrijke poot de professionele training van de Nederlandse schaaktalenten moest zijn. De andere zou de organisatie van schaakcursussen voor de Nederlandse clubschakers worden.
Voor de schaakinhoudelijke uitvoering van de trainingen waren Genna Sosonko als vaste trainer en Cor van Wijgerden als hoofddocent

Ignace Hendriks en Kees Snoep in 1991.

gevraagd; ik zou de organisatorische kant ervan verzorgen. Zo ontstond een zeer intensieve samenwerking met Cor, waaraan ik de beste herinneringen bewaar.

Er werden in samenspraak met de KNSB per seizoen twaalf talenten geselecteerd voor de vijf trainingsbijeenkomsten. Al spoedig werd de praktijk dat er twee plaatsen werden toegewezen aan de grootste talenten onder de meisjes en tien aan de talenten onder de jongens, van wie er één uit België afkomstig was. Aan de jaarlijkse selectie ging ruim overleg vooraf met Cor en het bestuur, meestal vertegenwoordigd door de voorzitter, Kees Snoep. Als vergaderplaats deed het tweede huis van Kees Snoep in Zuid-Limburg dienst. Meestal hadden we bij de twee-, soms driedaagse augustusvergaderingen mooi weer en zaten we gezamenlijk op de binnenplaats, waar een kleine verhoging al snel werd aangemerkt als de troon van Cor, omdat Snoep wilde dat Cor daarop plaats nam. Het was toen al een eerbewijs aan de verdiensten van Cor. Niet alleen de uiteindelijke selectie werd jaarlijks daar vastgesteld, ook de onderwerpen van de trainingen, het uitnodigingsbeleid voor gastgrootmeesters en de samenwerking met toernooidirecties werden daar besproken. Cor had deze bijeenkomsten steeds uiterst goed voorbereid.

Bij de trainingsbijeenkomsten, die van vrijdagmiddag 17.00 uur tot zondagmiddag 16.00 uur duurden, bleek hoe belangrijk Cor's uitmuntende kennis van didactiek en pedagogie en zijn ruime ervaring in het onderwijs waren. Niet alleen wist Cor vanaf de eerste minuten een aangename werksfeer te creëren, maar ook wist hij de aandacht van de jeugdige schakers vast te houden door een grote verscheidenheid aan werkvormen die hij samen met Genna en andere trainers toepaste. Uiteraard sloten de door Cor en Genna gekozen onderwerpen en de behandeling aan bij het niveau en de belangstelling van de leerlingen. Overigens schrokken de docenten er aanvankelijk niet voor terug om de leerlingen artikelen in het Engels, Frans en Duits voor te leggen. Het zou veel te ver voeren om hier een lijst van de onderwerpen te geven die in de loop van de jaren aan de orde kwamen. Ik noem er een paar, die ik ontleen aan het zeer omvangrijke, uiterst boeiende en leerzame materiaal dat in de jaren van Cor's (en Genna's) trainingsactiviteiten aan de leerlingen werd uitgereikt: verdedigen, het loperpaar, de geïsoleerde pion, afwikkeling, strategisch pionoffer, ketenstrijd. Naast de schaaktechnische thema's werd er ook ruimte gegeven voor schaakpsychologische overpeinzingen, adviezen en vragen.

Voor ieder trainingsweekend kregen de leerlingen materiaal ter bestudering toegestuurd. Daarnaast werden tijdens de werkzaamheden, diagrambladen met stellingen over een verscheidenheid van thema's uitgereikt, vooral op tactisch en strategisch gebied, allemaal samengesteld door Cor. Het hoge niveau blijkt, voor de lezers die bekend zijn met de stappenmethode, wel uit een titel als *Tactiek 8A*. Analyse van eigen partijen vormde regelmatig onderdeel van de besprekingen. Cor haalde uit de hem toegestuurde partijen stellingen die illustratief waren voor een bepaald probleem en zette die op een diagrammenblad. De stellingen werden vervolgens besproken door Genna en Cor. Van de uitspeelstellingen maakte hij meestal een samenvatting, met cruciale momenten. Van de partijen die de leerlingen speelden tegen gastgrootmeesters werd een fraai verslag gemaakt, in de vorm van een volledige partijnotatie met illustratieve diagrammen. Heel leerzaam waren bijvoorbeeld de partijen die de leerlingen speelden tegen Kortsnoj uitgaande van de stelling na 1.d4 Pf6 2.c4 d6 3.Pc3 e5 4.Pf3 Pbd7 5.e4 g6 6.Le2

Lg7 7.0-0 0-0 8.Te1 Te8 9.Lf1 c6 10.d5 c5.
Uit de huiswerkopgaven voor het trainingsweekend van oktober 1992 in de Postelse Hoeve pak ik een analysestelling waar de lezer ook het nodige van kan leren.

Analyseer (in de aangegeven volgorde):

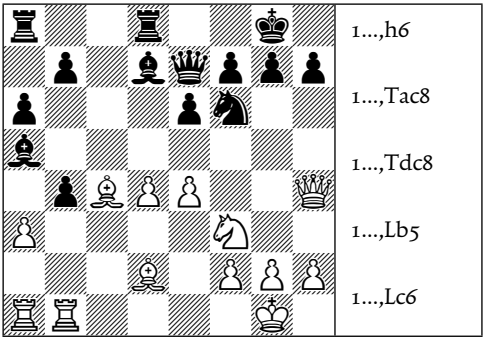

1...,h6

1...,Tac8

1...,Tdc8

1...,Lb5

1...,Lc6

De goede werksfeer tijdens de trainingsweekenden kan voor een belangrijk deel worden toegeschreven aan de kwaliteiten van Genna en Cor en ook aan de goede mentale instelling van de leerlingen. Cor nam zijn pedagogische verantwoordelijkheid heel serieus. Omdat de trainingsweekenden mogelijk werden door de financiële bijdragen van derden, mocht inderdaad een flink beroep gedaan worden op de inzet en betrokkenheid van de leerlingen. Toen tijdens een niet nader te noemen trainingsweekend een niet nader te noemen leerling er 's nachts blijk van gaf niet helemaal te voldoen aan de gestelde eisen en verwachtingen en Cor en ik daarmee rond 04.00 uur werden geconfronteerd, viel er helaas geen andere maatregel te nemen dan verwijdering. Dit was overigens de eerste en tevens de laatste keer dat het voorkwam. De betreffende leerling is later een verdienstelijk grootmeester geworden.

Dat een flink aantal van de talenten al snel de titel IM en op den duur zelfs IGM verwierf, is voor een zeer belangrijk deel te danken aan de inspanningen van de oude en nieuwe drager van de Euwe-ring, alsmede de andere trainers. Het blijft een geweldige prestatie!

Cor hield zich, naast de opleiding van de jeugdtalenten, ook bezig met de schaakcursussen voor club- en huisschakers die sedert 1989 in veel plaatsen in Nederland, en later ook in België, werden georganiseerd. Eddy Sibbing heeft berekend dat er in die jaren meer dan 100 trainingen werden georganiseerd. Met alle vragen die ik op inhoudelijk en organisatorisch gebied had kon ik bij Cor terecht. Cor verzorgde ook zelf een aantal van de schaak- en schaakcomputercursussen. Voor de laatste was de samenwerking met de firma Tasc in Rotterdam van grote betekenis, omdat de computers meestal van daar moesten worden vervoerd naar de plaats, waar de cursus werd gegeven.

De cursusboeken, die voor de schaakcursussen werden gemaakt, waren gebaseerd op de Stappenmethode en dat hield in dat er zeer regelmatig contact was met Cor over de inhoud ervan. Het succes van deze cursussen is mede te danken aan de geweldige inzet en professionele begeleiding van Cor.

Cor, bedankt!

(Nadere informatie over de Schaakacademie in de jaren 1989-1997 is te vinden in Nieuwsbrief 78, een uitgave ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Max Euwe Centrum. Daarin ook veel meer namen van personen die een rol hebben gespeeld bij de trainingen en cursussen.)

Sosonko en Van Wijgerden tijdens een trainingsweekend in Tilburg.

REACTIES OP OVERDRACHT EUWE-RING

IGM Jeroen Piket

Toen ik – als voormalig pupil van Cor van Wijgerden - werd gevraagd om iets te schrijven over Cor's uitverkiezing voor de Euwe-ring was ik vooral benieuwd hoe Cor deze erkenning voor zijn werk zou ervaren en op welke wijze hij zijn trots zou gaan uiten. Zal hij zowaar uitbundig de Euwe-ring omhoog houden en publiekelijk een geluksdansje uitvoeren, of

Cor's bekendste pupillen spelend tegen elkaar. (tekening Rupert van der Linden)

toch maar gewoon opteren voor een speech als onkreukbare bondscoach annex schaaktrainer? Dat zullen we 19 december moeten afwachten, bij de officiële uitreiking in Groningen.
Gezien Cor's carrière lijkt deze uitverkiezing als zevende Euwe-ringdrager een terechte waardering voor zijn werk ten gunste van het schaken in Nederland. Niets ten nadele van alle zeven uitverkorenen, maar vanuit historisch en chronologisch perspectief ontbreken er mijns inziens nog een paar namen. Arbiter Geurt Gijssen en de twee bekende schaakmecenassen uit Brussel/Praag en Monaco komen volgens mij al langere tijd in aanmerking.
Als ik Cor naast de eerste zes Euwering-dragers zet kan ik zijn prestaties niet zo eenvoudig meten met de meesten van hen, omdat ze allemaal zulke uiteenlopende kwaliteiten hebben en verschillende prestaties hebben neergezet binnen de schaaksport. Er zijn grootmeesters met indrukwekkende schaak- en schrijfcarrières en Hans Böhm's prestatie als PR-uithangbord van geheel *Schakend Nederland* is sowieso uniek van aard.
Ik zie daarom in eerste instantie voor Cor meer een connectie met een andere voormalig bondscoach, Hans Bouwmeester, al waren de tijden van hun actieve loopbaan natuurlijk zeer verschillend. Het is in ieder geval een groot compliment voor beiden dat ze deze ring (mede) hebben gekregen voor hun verdiensten als trainer; een rol die in andere sporten meer wordt gewaardeerd dan bij het schaken. Qua pupillen heeft Cor in zijn lange carrière een indrukwekkender rijtje succesnamen opgebouwd dan Hans Bouwmeester, maar uiteindelijk blijft het moeilijk vergelijken met iemand die jeugdtrainer is geweest van Jan Timman! Wel is de vraag gerechtvaardigd, wie er meer aan het succes van de jeugdspelers heeft bijgedragen en daarbij dient Cor's prestatie zeer zeker niet onderschat te worden. Overigens denk ik daarbij zeker niet alleen aan Cor's bekendere toptalenten, maar juist nog veel meer aan zijn breedtetrainingen op clubs en jeugdafdelingen door het gehele land. Cor's Stappenmethode voor beginners is en blijft een uitstekend hulpmiddel voor onder andere school- en jeugdschaak en het is jammer dat de KNSB en Cor er gezamenlijk niet in geslaagd zijn dit aan een groter publiek te verspreiden.
Een mooie bijdrage levert Cor ook met zijn trainingen aan overige schaakcoaches in het land. Hij tracht hen niet alleen te begeleiden om zich verder te ontwikkelen, maar benadrukt vooral ook het plezier van op het juiste niveau lesgeven aan leerlingen. Dit laatste is misschien wel de grote kracht van Cor; het didactische element, inschatten waar kwaliteiten van zowel de schaaktalenten als trainers liggen en tegelijkertijd de basis leggen voor een beter begrip. Mogelijk is daarmee ook meteen een mooie link gelegd met de naamdrager van deze ring, want naar ik immer heb begrepen was het lesgeven voor professor Max Euwe zeker niet minder belangrijk dan het schaken. Ik geloof ook dat bij lesgeven Cor's passie ligt, want alhoewel hij dol is op de *Fianchettoloper*, (vooral in de Pirc verdediging), (eindspel-)studies en toreneindspeltechnieken, is zijn liefde voor het schaakspel volgens mij minder groot dan bij de voorgangers die de Euwe-ring hebben gedragen.
Cor's schaakkwaliteiten als sterke IM in de jaren '70 en begin jaren '80 mogen echter niet onderschat worden en ik ben nog kort getuige geweest van zijn actieve loopbaan, toen we beiden aan de interne competitie van Schaakclub Volmac-Rotterdam meededen.
Ik heb Cor voor het eerst ontmoet toen ik 12 jaar was, toen ik samen met broer Marcel mee mocht doen aan de nationale bondstrainingen voor de jeugdspelers tot 20 jaar op Papendal. Het was voor die tijd heel vooruitstrevend om zo'n jong iemand mee te sturen naar de

weekendtrainingen. Ik herinner me nu weer de sessies met Manuel Bosboom, Piet Peelen, Friso Nijboer, Jan de Wit en Klaas Landsman, om er een paar te noemen, hetgeen natuurlijk voor een broekie van mijn leeftijd zeer nuttig was. Op vrijdagmiddag kwamen alle talenten elkaar tegen in de trein bij Utrecht en werden de opgaven voor het weekend nog even doorgenomen. Let wel, dit was in het precomputer tijdperk, en Cor heeft in die tijd (soms zelfs met behulp van desbetreffende jeugdspelers) menig diagramstencil, met papier, stickers en een pen, geprepareerd.
Naast trainingen in zijn toenmalige woonplaats Rotterdam kwam Cor soms ook bij Marcel en mij thuis in Leiderdorp voor een trainingssessie. Cor heeft het - tot op heden- nog steeds over de lekkernijen die mijn moeder destijds voor hem haalde, dit op nadrukkelijke wens en toelichting van Marcel en mij gebaseerd op ons verblijf op Papendal. Overigens haalt Cor deze herinnering voornamelijk naar voren om aan te geven dat ik ooit een vriendelijk jochie ben geweest, voordat ik -volgens Cor- werd beïnvloed door de *Leidse Maffia*, waar de onderbroekenlol van de gebroeders Kuijf en John van der Wiel natuurlijk veel interessanter was voor een opgroeiende puber!
Cor was, als trainer, getuige van mijn grootste succes als jeugdspeler in een internationale jeugdwedstrijd. In 1984 waren we in Parijs voor het WK jeugd tot en met 16 jaar en daar moest ik Dreev helaas met de titel laten vertrekken, omdat ik mijn voorsprong in de voorlaatste ronde verpestte door een theoretisch remise vierpaardeneindspel te verliezen van Lhagvasvren uit Mongolië. Ik ben geen slecht verliezer, nooit geweest, maar kon toen natuurlijk toch niet nalaten, om met recht te stellen dat ik mijn titel had verspeeld door te verliezen van een Mongool, hetgeen Cor dan natuurlijk weer geen gepast grapje vond. De gedeelde tweede plaats met Anand en Ivanchuk plaatste een en ander later voor mij in perspectief en ik ben er nu nog trots op! Direct na dit WK deed ik voor het eerst mee aan het NK tot en met 20 jaar en met het direct winnen van die titel (mijn laatste, zesde jeugdkampioenschap) was mijn doorbraak een feit en wist ik vanaf dat moment dat schaken mijn toekomst zou worden.
Natuurlijk zijn er leuke anekdotes te vertellen over mijn ervaringen met Cor, maar het probleem daarvan is meestal, dat ze pas leuk zijn als je er zelf bij bent geweest. Ik hou het er dan maar op om deze nog eens met Cor door te nemen!
Ik feliciteer Cor van harte met deze uitverkiezing en hoop dat hij nog jaren plezier zal beleven aan lesgeven en het nationaal en internationaal uitbreiden van zijn Stappenmethode.

WIM Jessica Derksen-Harmsen
In mijn jonge jaren ben ik vaak met Cor op pad geweest. Hij was toen de bondscoach van de Nederlandse schaaksters. In 1988 waren we voor de olympiade in Griekenland. Het was een behoorlijk stuk lopen van het hotel naar de speelzaal en onderweg sloeg mijn fantasie altijd op hol. Ik had dan allerlei plannen. Volstrekt onuitvoerbare plannen, zoals het kopen van een eiland en dat volbouwen met schaakscholen.
Ik noem maar wat. Als ik weer zo'n bui had en mijn zin begon met "Weet je wat we doen?" dan onderbrak Cor me steevast met "Weet je wat jij gaat doen en ik zeer beslist niet?".

Cor was in die tijd de schaaktechnisch adviseur van de schaakcomputerprogrammeurs van de firma Tasc, dat op een steenworp afstand van zijn huis gevestigd was. Ik studeerde informatica en had hem al eens verteld dat dat toch wel mooi zou zijn... werken bij een club die schaakcomputers maakte...
Op een dag zei Cor na de training: "Weet je wat

we gaan doen?". Ik wilde nog het standaard antwoord geven, maar ging toch zonder tegenspreken even mee naar Tasc. Daar aangekomen waren de eerste woorden van de directeur: "Jongens, dit is Jessica en die komt hier werken". 's Avonds toch maar even bij wijze van sollicitatiegesprek gaan eten met de directeur, Cor en een zo op het eerste gezicht reuze aardige kerel, die ik verder nog niet kon plaatsen in het gezelschap. Jaren later zou ik echter met diezelfde man in het huwelijksbootje stappen in Griekenland. De burgemeester van Chersonissos schoof de ring om mijn vinger, want zo gaat dat nu eenmaal in Griekenland. Ik heb geen flauw idee wat hij erbij vertelde, maar ik denk dat het iets was als "Weet je wat jij gaat doen?".

Cor blijkt een heel belangrijke rol gespeeld te hebben in mijn leven. Eerst als schaaktrainer en later als koppelaar tussen mij en mijn echtgenoot. Wat fantastisch dat hij nu de Max Euwe ring mag ontvangen. Wat mij betreft volkomen verdiend.

Tom Bottema, perschef van het Tata-toernooi
Dat Cor van Wijgerden zich ooit met zoiets banaals als romantiek heeft beziggehouden kwam voor mij, toen ik vernam dat hij met de Poolse lerares Engels Gosia Siwiec ging trouwen, als een volslagen verrassing. Op de een of andere manier paste dat niet bij hem, zo vond ik als oud-pupil. Van Wijgerden leek op een bepaalde manier bovenmenselijk, die had eenvoudig weg geen behoefte aan drank en drugs – zover was duidelijk – en vrouwen. Of als hij die behoefte al had, dan ontkende hij die gewoon voor zichzelf. *Decoutant* was zijn benaming voor al dat soort zaken in het leven. En dan: de gedachte dat hij een vrouw zou vertellen dat hij haar nodig had of van haar hield, ik kon me er niets bij voorstellen.

Vandaar ook dat het mij tijdens mijn reis met hem en Michiel Bosman naar het stadje Tarnowski Gori waar in een klein plaatsje in de buurt een schaaktoernooi voor de jeugd zou plaatsvinden niet is opgevallen dat er tussen hem en onze tolk wat opbloeide. Zeker, al tijdens onze treinreis vertelde Cor ons over Gosia, want hij was een jaar eerder daar ook met pupillen geweest en had haar toen al ontmoet. 'We hebben een tolk, die is goed en het is een leuke dame'. Als Cor zoiets over iemand zei betekende dat meestal dat ze stipt was, haar werk goed deed en ook nog bijvoorbeeld niet vloekte. Niet dat hij zich tot betrokkene voelde aangetrokken.

Gosia wás leuk. Wat me al snel opviel, was dat we haar in het geheel niet nodig hadden. Van Wijgerden regelde alles zelf met handen en voeten en zijn eigen trefwoorden-Pools. Kwark en oliebollen in die taal, daar draaide hij zijn hand niet voor om en hij wist ook de winkels te vinden waar je die zaken kon kopen. Dat had me misschien aan het denken moeten zetten, want als Van Wijgerden ergens een hekel aan heeft dan is het wel aan inefficiëntie. Gosia ging in de tweede fase van het toernooi een paar keer met ons uit eten en ze vond het gezellig. Maar toch: Van Wijgerden leek met haar om te gaan zoals met Bosman en mijzelf. Geduldig legde hij zijn visie op tal van zaken in het leven uit, doceerde wat, maakte wat grapjes, maar verliefd? Als hij het al was, ik heb er niets van gemerkt.

Hij was het waarschijnlijk toch, want een tijd later vertelde hij me dat hij Gosia naar Nederland ging halen. Ik bedacht me pas later dat hij bedoelde dat hij met haar ging trouwen. Nou ja, een uitstekende keuze. Dat dan weer wel.

IM Jeroen Bosch

In oktober van dit jaar vond er in Potsdam een bijzonder schaakevenement plaats. Landenploegen bestaande uit een topgrootmeester, drie jeugdspelers en vier werknemers van de nationale spoorwegen namen het tegen elkaar op in een rapidtoernooi. De Nederlandse ploeg speelde verdienstelijk en behaalde de derde plaats.

Het evenement werd met veel enthousiasme georganiseerd door de financiële topman van de Deutsche Bahn, Dr. Richard Lutz, zelf ook een schaker. Bij het afscheid vroeg hij me nadrukkelijk zijn hartelijke groeten over te brengen aan Cor van Wijgerden. Wat bleek: als jeugdspeler had hij Duitsland vertegenwoordigd bij de Europese Jeugdkampioenschappen in Groningen, en hij had een kleine dertig jaar na dato nog steeds goede herinneringen aan het contact met de toenmalige Nederlandse bondscoach. Die groeten uit Duitsland breng ik bij deze dus graag publiekelijk over.

Zelf bewaar ik ook goede herinneringen aan Cor als coach, zowel bij een Europees jeugdkampioenschap als bij diverse Glorney Cups. Cor is waarschijnlijk de laatste coach die namens de KNSB met tien jeugdspelers op pad ging naar een internationale uitzending. Aan openingsvoorbereiding deden we niet veel, dat was in die tijd ook niet echt nodig, maar de partijanalyses waren altijd nuttig. Als coach zorgde Cor altijd voor een goede sfeer, met vele grapjes en activiteiten buiten de schaakpartijen om. Maar als het nodig was kon hij streng uit de hoek komen, en op zijn eigen onnavolgbare wijze het handhaven van de bedtijden strak controleren. Ook onze gezondheid werd goed in de gaten gehouden: bij een Glorney Cup in Schotland verbood hij ons uitdrukkelijk om het Schotse nationale gerecht *haggis* tot ons te nemen. Iedereen die de ingrediënten kent begrijpt wel waarom.

Tijdens de partijen coachte Cor zoals het hoort:

Samen met zoon Tom bij het NH-toernooi in 2006.

met een rustige uitstraling af en toe een korte blik werpend op de borden. Ik kan me maar één keer herinneren dat hij me tijdens een schaakpartij in een Glorney Cup aansprak. De laatste ronde-duels Nederland-Engeland waren altijd beslissend voor wie de loeizware cup mee mocht nemen. In een scherpe 6.Lc4 Najdorf tegen de Engelsman Buckley offerde ik eens het ene stuk na het andere, maar bleef tegen mijn gewoonte in snel zetten terwijl Buckley zeeën van tijd gebruikte. Al gauw stonden er vele toeschouwers rond het bord. Cor stelde me tijdens één van mijn wandelingen de korte vraag: is alles nog bekend? Na het bevestigende antwoord liep hij weer rustig verder.

Alhoewel ik het goed zou kunnen begrijpen waarom Cor de Euwe-ring zou krijgen voor zijn werkzaamheden als coach van vele sterke jeugdschakers (o.a. Loek van Wely en Jeroen Piket), en ook van de vrouwenploegen op diverse Olympiades, vermoed ik dat ook andere schaakactiviteiten een rol hebben gespeeld.

Natuurlijk al zijn werkzaamheden als trainer, eerst als bondscoach van de KNSB van hele generaties jeugdspelers, daarna als trainer van het zogenaamde Lost Boys groepje (o.a. Jan Smeets en Daniel Stellwagen). Zo legde hij al de basis voor veel Nederlandse schakers. En passant verbeterde hij ieders sprongkracht door wedstrijden 'wie kan over de meeste schaakdoosjes

springen' te organiseren als pauzemomenten in de trainingen.
Toen ik zelf de eerste stappen zette om als schaaktrainer te gaan werken had ik het geluk Cor als kaderdocent te krijgen. Later werd dat in de praktijk zelfs nog aangevuld met supervisiesessies voor de KNSB-trainers die natuurlijk opnieuw door Cor werden verzorgd.
Dat Cor zichzelf als trainer bleef verbeteren en naar perfectie streefde leidde uiteindelijk (in samenwerking met Rob Brunia) tot de onvolprezen Stappenmethode. Die methodiek en het materiaal is zo goed dat Cor er wel eens zijn excuses voor heeft aangeboden aan zijn oude leerlingen: met de kennis van nu, had ik de trainingen van toen heel anders gegeven. De Stappenmethode is ook internationaal een groot succes. Op de laatste Olympiade in Istanbul lagen er tafels Stappen-boekjes in de talen Engels, Duits en Turks voor vele kopers klaar.
Er zijn vele redenen om de Euwe-ring aan Cor van Wijgerden uit te reiken. De Stappenmethode is een natuurlijk een hele belangrijke. Wanneer we het voorwoord bij *'het Groene Boekje'* (het boek over Toreneindspelen dat Cor publiceerde in 1981) er bij pakken en Max Euwe aan het woord laten, dan zou dat toch ook zomaar over de Stappenmethode kunnen gaan: "Het doet mij oprecht genoegen dat een zo serieus onderzoeker en tevens practicus als Cor van Wijgerden de taak op zich heeft genomen om deze materie in een strak schema te ordenen en vervolgens met kennis van zaken uitvoerig uit te werken".

WIM Heleen van Arkel-De Greef
Ik kan mij nog de schaaktrainingen herinneren, die jij aan Henriette en mij gaf. In het begin kwam je dan met de trein naar Amsterdam, gaf ons schaaktraining en bleef daarna gezellig bij ons eten. Volgens mij hield jij vooral van lekkere toetjes. Later kwamen we bij jou in Rotterdam. Tussen de ingewikkelde schaakstellingen door zorgde jij ook altijd voor gezellige momenten en werd er veel gelachen. Jij begreep goed dat schaken in een goede sfeer moest plaats vinden. Ook de reizen naar buitenlandse toernooien stonden niet alleen in het teken van het schaakspel. Ik kan mij nog een avontuurlijke bergwandeling herinneren met het Nederlandse damesteam in Davos, volgens mij waren er ook dames op hoge hakken bij. Tijdens een toernooi in Senta, voormalig Joegoslavië, was ik doodsbang dat je je benen zou breken omdat je in een overmoedige bui over een rijtje van 5 stoelen heen wilde springen. Een kanotocht in Oisterwijk (tijdens een zonetoernooi) die al snel in het water viel waarbij zelfs jij kopje onder bent gegaan, zorgde voor veel plezier.

Kortom wat ik vooral in jou gewaardeerd heb is dat je het schaken en het plezier goed kon combineren.

IGM Erwin L'Ami
Voor het eerst kreeg ik training van Cor van Wijgerden in een door de KNSB georganiseerd trainingskamp op het nationale sportcentrum in Papendal. Ik was een jaar of 14 en een beetje angstig was ik wel, want, zo was me verteld door verschillende jeugdspelers, bij Cor moest

(vlnr) Cor, Erwin L'Ami, John Nunn en Ljubomir Ljubojevic bij het Melody Amber-toernooi in 2006.

je geen geintjes uithalen! Het bleek allemaal reuze mee te vallen maar serieus gewerkt werd er wel degelijk.
De notities van dat trainingskamp heb ik er even bij gepakt en wat me dan achteraf direct opvalt is het aantal voorbeelden waarin Kramnik de hoofdrol speelt.

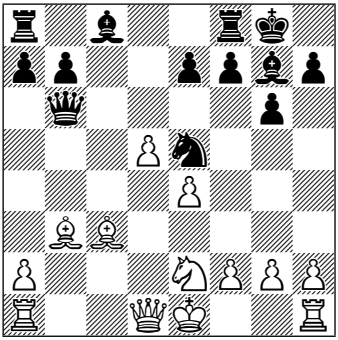

Kramnik-Svidler, Dortmund 1998

Zwart lijkt zich na **1.f4! Pg4 2.Ld4 Da5+ 3.Dd2 Dxd2 4.Kxd2** met **4...e5** te kunnen redden. Maar dan speelt wit **5.h3! exd4 6.hxg4** en de witte centrumpionnen geven wit beslissend voordeel.

Kramnik, zo leer ik al snel, is de favoriete speler van Cor. Wanneer we ons tijdens een analyse geen raad weten met een stelling verzucht hij regelmatig dat het toch geweldig zou zijn om het schaakgevoel van een Kramnik te hebben. Te weten waar de stukken heen moeten en naar welke zetten je wel en niet mag kijken.

Analyseren doen we uiteraard vaak, snelschaken daarentegen nooit. Snelschaken is bij Nederlandse jeugdspelers enorm populair. Regelmatig is Cor uitgedaagd voor een snelschaakpartij -de hardnekkigheid van Jan Smeets dient hierbij te worden opgemerkt- maar behalve een meewarige glimlach leidde dat verder nooit tot resultaat. Inmiddels heb ik tegen heel wat gerenommeerde spelers mogen snelschaken maar nooit tegen Cor van Wijgerden.
Dat blijft een langgekoesterde droom!

Eind jaren '90 en in het begin van het nieuwe millennium heb ik heel veel met Cor getraind, zowel privé als in groepsverband. Hele generaties Nederlandse topspelers zijn met Cor opgegroeid. Maar de invloed van Van Wijgerden wordt pas echt duidelijk als je bedenkt dat niet alleen topspelers, maar via de *Stappenmethode* eigenlijk heel schakend Nederland al ruim twee decennia door hem wordt opgevoed!

Is er een betere opvolger voor de Euwe-ring denkbaar?

IGM Dimitri Reinderman
Ik heb Cor in vier hoedanigheden meegemaakt: als coach, als trainer, als docent en als speler.
In zijn tijd als bondscoach mocht ik (samen met Machiel de Heer, Ineke Tichelman en Caroline Slingerland) naar het WK jeugd in Timisoara, Roemenië en taakbewust ging Cor mee. Daar kreeg hij snel spijt van. Of het was dat wij ons zo slecht gedroegen, of omdat de Oostblokgrens oversteken destijds uren duurde (op de terugweg misten we daarom in Wenen een trein, ik herinner me nog dat ik het ontbijt in het Weense hotel erg lekker vond) maar hij bezwoer ons dat het de laatste keer zou zijn dat hij mee zou gaan met een uitzending. Daar heeft hij zich zover ik weet ook aan gehouden, hoewel hij nog wel als coach optrad bij het EK jeugd in Arnhem.

Ik heb diverse trainingskampen meegemaakt in Sint Michielsgestel en daarbij in ieder geval veel gehad aan de lessen over toreneindspelen. Cor was streng met orde houden, en er bestaat een beroemde anekdote waarbij ik vermoed dat allerlei details niet kloppen, maar ik vertel

'm toch maar. Als je zes jonge schakers een slaapkamer laat delen, is de kans klein dat het om twaalf uur al stil is. Dat was toen zo, dat is nu zo, maar Cor had daar zijn eigen methoden voor. Nadat het weer veel te rumoerig was in een kamer kwam hij daar boos binnen, liet duidelijk merken dat het vanaf nu stil moest zijn, deed het licht uit, deur open, en vervolgens de deur weer dicht, zonder echter de kamer verlaten te hebben. Een Amsterdamse schaker die later grootmeester zou worden (ik niet) zei vervolgens iets als "Gelukkig, die eikel is weer weg". Nee dus. Oeps! Het trainingskamp duurde niet lang meer voor hem.

Later hield Cor zich bezig met het opleiden van trainers. Job Delemarre, John van der Wiel, Petra Schuurman, Thomas Willemze, Merijn van Delft, Dolf Meijer, noem maar op, allemaal hebben we les van hem gehad. Een talent van Cor is dat hij niet alleen goed weet uit te leggen, maar het ook leuk weet te maken: tijdens zijn lessen wordt veel gelachen. Wij doen in onze lessen natuurlijk ook ons best om het nuttige met het aangename te vermengen, maar zo goed als meester Cor lukt dat toch zelden...

Cor is natuurlijk al heel lang gestopt met schaken, maar toch is het me ooit gelukt hem tot

Cor was lastig te verleiden tot een vluggertje.

een vluggertje te verleiden. Per ongeluk eigenlijk. Ik was een jaar of dertien en was bij het trainingskamp klaar met wat ik moest doen. En wat wil je dan: schaken natuurlijk. Nadat ik al bij een paar mensen nul op het rekest had gekregen vroeg ik Cor "Vluggeren?" en na zijn weigering "Lafaard!", in mijn herinnering zonder te beseffen dat ik het tegen Meneer Van Wijgerden zei. Maar toen wilde hij wel! De uitslag herinner ik me niet meer, dus ik zal wel verloren hebben...

Enfin, ik vind het heel verdiend dat Cor de ring krijgt!

GM John van der Wiel

Als iemand veel betekend heeft voor jeugdschaak, en met name jeugdtraining in Nederland, is het Cor. Deels omdat hij, komende uit het onderwijs, met veel verstand van zaken opereert en zelfs een visionair mag heten.

Echter zeker ook omdat hij perfect aansluit bij de jeugd. Een man, die ook nog schaker is, blijft in principe altijd een kind, maar Cor is daar wel een extreem voorbeeld van. Wanneer je hem vanuit hurkstand zoveel mogelijk traptreden hebt zien opspringen of wanneer een pupil een kastdeur opendoet en tot zijn schrik CvW als een slangenmens opgerold in een compartiment ziet zitten waarin eigenlijk alleen een weekendtas past (helaas niet live meegemaakt) of wanneer je hem tijdens een training met glimmende oogjes en een heel wijs gezicht *"Ce comprends un enfant!"* hoort zeggen, moet je dat beamen.

Toen hij de nieuwe bondscoach was, na Hans Bouwmeester, heb ik Cor goed leren kennen. In de aanloop naar het EK Jeugd in Groningen 1978/1979 liepen Gert-Jan de Boer en ik de deur bij hem plat. Voorbereidingssessies van 6

of 7 uur, intensief ook, had hij nog niet eerder meegemaakt. Wij trouwens ook niet. Was waarschijnlijk niet eens de afspraak met de KNSB, maar Cor zette ons nooit vroegtijdig buiten. Zijn enthousiasme was aanstekelijk en zijn Rotterdamse nuchterheid hield onze voetjes aan de grond. Zo had Cor een groot aandeel in het uiteindelijke succes.

Cor kan ook scherp zijn tegen mensen, wier denkwijze hij absoluut niet deelt. Zeker tegenover de KNSB heeft hij veel *'hard feelings'*. Niet zo gek, als je als visionair wordt tegengewerkt of althans geen medewerking krijgt. Mensen die vinden dat Cor niet sportief of vergevingsgezind kan zijn, moet ik echter tegenspreken. Lang geleden op een Olympiade heb ik met een vrij onbetamelijke practical joke Cor wel eens in verlegenheid gebracht. Dat vond hij, terecht, allerminst leuk. Desondanks hebben we nog steeds een uitstekende relatie. Ook daarin kan de kleine man dus groot zijn en het verheugt me, dat Genna hem nu de *Precious One* overdraagt. Cor, proficiat!

IGM Jan Smeets

Beste Cor,
Allereerst gefeliciteerd met de Euwe-ring! Alleen het introduceren en constante werken aan de 'Stappenmethode' maakt deze onderscheiding al terecht. Dat je zo veel sterke schakers getraind hebt is in Nederland ook uniek.

Dankzij de sponsoring van Lost Boys heb ik van mijn 10e tot 16e training gehad van Cor. Het uit-stilstand-verspringen maakte meteen diepe indruk. Ook werd al vrij snel duidelijk dat Cor een erg goede, ietwat strenge trainer met een sterk ontwikkeld moreel kompas was. Met pupillen die zo jong zijn heeft een coach meer taken dan alleen het bijbrengen van schaaktechnische fijnheden. Bedtijden werden streng gehandhaafd tijdens toernooien, nieuwe woorden geleerd en ook het terugvinden van verdwaalde pupillen zat in het takenpakket.

Bedankt voor alle lessen!

De 'Lost Boys' Jan Smeets en Daniel Stellwagen

IGM Daniel Stellwagen

Het is alweer lang geleden dat ik training had van Cor. Uiteraard zijn me mooie momenten bij gebleven uit de toernooien (Lost Boys) die ik onder zijn begeleiding heb gespeeld en ook aan de trainingsdagen in Rotterdam denk ik met veel plezier terug. Maar wat me altijd het meest verwonderde was de schijnbaar onuitputtelijke bron van stencils met opgaven die hij ons voorschotelde. Ik herinner me dat ik ooit het plan had om net zo lang opgaven op te blijven lossen tot ik ze allemaal gedaan had, maar dat bleek toch iets te ambitieus. Het is me nog altijd een raadsel waar alle stellingen vandaan kwamen! Zelfs tien jaar later vind ik nog wel eens opgaven van Cor tussen oude stapels

papier, en het oplossen van een 'Mix Y' of 'toren tegen pion' stencil schenkt nog altijd even veel voldoening!

Meer reacties staan in onze (digitale) Nieuwsbrief 81 Extra. die u op onze website (www.maxeuwe.nl) kunt lezen of downloaden.

50 JAAR SCHAAK IN GRONINGEN ROND DE JAARWISSELING

De Euwe-ring werd bij de opening van het 50e schaakfestival te Groningen uitgereikt. Een reden voor een historische terugblik.

Een bijdrage van Poppe Dijkhuis

[1] **De 13 Niemeyer toernooien. 1962-1975.**
In 1962 waren het dr. Bartstra, voorzitter van de Noordelijke schaakbond, en Hans Orbaan, de jongere broer van in oudere schaakkringen meer bekende Constant Orbaan, die op het moment dat Staunton weer in de zwarte cijfers was gekomen na het toernooi van 1946 van mening waren dat de stad Groningen toe was aan een jaarlijks evenement van enige allure. Hans Orbaan zal als bankdirecteur wel de contacten hebben gelegd met Theodorus Niemeijer, eigenaar van de tabaksfabriek. Op het mooiste adres van de stad, Grote Markt 1, werd onder barre weersomstandigheden van 2 tot 11 januari 1963 in restaurant De Bolderij het eerste jeugdtoernooi gehouden. Het was de winter waarin onze stadgenoot Jan Uitham als 2e arriveerde in Leeuwarden bij de Elfstedentocht. Er waren 8 deelnemers waaronder 4 uit de ons omringende landen. Coen Zuidema was de winnaar. Het toernooi ontwikkelde zich zeer voorspoedig. Na twee jaar werd het verplaatst naar de kantine van Niemeyer Tabaksfabriek en vanaf het 8e toernooi werd er gespeeld in de foyer van de Evenementenhal, onderdeel van het Martinihalcomplex waar 16 ronden werden gespeeld, 7 voorronden en een finale van 9 ronden. Aan het 10e toernooi namen dertig spelers deel en de FIDE verleende hieraan het predicaat Europees Jeugdkampioenschap.

50 jaar schaakstad Groningen.

Inmiddels was in 1965 een comité opgericht dat het toernooi organiseerde en Johan Zwanepol nam toen de leiding over van Hans Orbaan. Ook dit 50e toernooi zal hij acte de présence geven maar nu niet als toernooidirecteur, maar als hoofdarbiter. Nu nog bekende spelers uit die eerste periode zijn behalve Karpov o.a. Timman, Hübner, Ree, Beljavski, Andersson, Ribli en Vaganian. Ook de locale deelnemers Eddy Scholl, Gert Ligterink en Chris Baljon lieten zien dat ze er bij hoorden. Inmiddels

kwamen ook nevenactiviteiten op gang. Reeds in 1964 gaf Botwinnik een klokseance tegen de deelnemers, later gevolgd door Ivkov en Larsen. In 1966 werd begonnen met een dagelijks bulletin onder leiding van tijdschriftredacteur Slavekoorde en de bij jongeren meer bekende Berry Withuis. Het laatste Niemeyer toernooi (74/75) werd gewonnen door John Nunn.

[2] **De 12 Gasunie toernooien. 1975-1976 tot 1986-1987, het laatste jeugdtoernooi.**
Van het 14e tot en met het 25e toernooi was de Gasunie hoofdsponsor. Het ging om het EK-jeugd en het mag de glansperiode worden genoemd waarin het 15e toernooi door bemoeienis van Euwe werd opgewaardeerd tot het jeugdwereldkampioenschap. Van de 54 deelnemers was de Amerikaan Marc Diesen de sterkste en daarmee hadden de V.S. na 20 jaar de opvolger van zijn landgenoot Lombardy die in 1957 de titel won. Op de 2e plaats eindigde de Tsjech Ljubomir Ftacnic die daarmee Europees jeugdkampioen werd. De directeur van de Gasunie reikte aan FIDE-president Euwe een gouden ring uit die door de drager zelf moet worden doorgegeven aan hem of haar die grote verdiensten heeft gehad voor de Nederlandse schaakwereld en het jeugdschaak in het bijzonder. Aan het begin van het komende 50e toernooi zal Sosonko, de huidige drager van de Euwe-ring, deze aan de door hem gekozen opvolger doorgeven. Vanaf 1977-'78 werd ook een open toernooi georganiseerd dat een groot succes bleek te zijn en tot op heden altijd is gebleven. In 1979 won John van der Wiel het jeugdtoernooi en daarmee de Europese jeugdtitel. Qua organisatie veranderde er in die jaren weinig. Het aantal deelnemers aan het open toernooi liep op tot 250. Tijdens het EK-jeugd in '86-'87 was Anatoly Karpov (winnaar in 1967) eregast. Het toernooi werd gewonnen door Ivantsjoek met een half punt voorsprong op Jeroen Piket. Bekende andere namen uit dit tijdperk zijn Ehlvest, Salov, Agdestein en Khalifman. De Gasunie had inmiddels besloten niet meer als hoofdsponsor te willen optreden, maar het bedrijf was bereid het toernooi te blijven ondersteunen.
Gelukkig bevatte het Bondsblad van februari 1987 de verheugende mededeling dat bondssponsor OHRA de volgende drie jaren als hoofdsponsor naast sponsor Gasunie van het EK-jeugd zou optreden. Dat bleek later tot grote ergernis en frustratie van alles wat Groningen was een voorbarig bericht. De hoofdzetel van OHRA was in Arnhem en daar zou het toernooi moeten worden gehouden, weliswaar in de Groningerstraat, maar dat was een uiterst schrale troost.
Daarmee was het gedaan met het EK-jeugd in Groningen. Uiteraard ging men niet bij de pakken neerzitten, veel tijd had men niet maar autoriteiten van de gemeente en de provincie Groningen, als mede de Rijksuniversiteit zetten zich in voor behoud van het toernooi. Gasunie zegde nog een eenmalige donatie toe, het toernooi werd ingekort tot 9 ronden tussen 20 en 30 december. De invitatie tienkamp werd gewonnen door de Israëliër Greenfeld voor John van der Wiel. Voortaan zou

Fide-president Max Euwe heeft in 1976 de prijzen uitgereikt aan Mark Diesen en Ljubomir Ftacnic.

het toernooi altijd met 4 ronden voor en 5 ronden na 1e Kerstdag worden gehouden. Naast de invitatiegroep kwamen er twee sterke groepen van resp. 90 en 150 deelnemers.

De Russische deelnemer "S" werd regelmatig gezien bij een boekenstand en had daar speciale belangstelling voor een boek over de Richter-Rauzer variant van het Siciliaans. De wedstrijdleiding werd ervan in kennis gesteld en constateerde dat deze variant op zijn bord stond. Hij kwam er met een berisping van af. *(uit Schaakmagazine)*

---

[3] Het Casino toernooi in 1988, een drietal toernooien in 1889-1991 met diverse sponsoren en vervolgens een vijftal Koop-Tjuchem toernooien in de periode 1992-1996.
Foto Groningen (3) invoegen: ""
In 1988 was er in Groningen een Casino gekomen, voor een deel van de bevolking het huis van Satan en dus was enige positieve publiciteit wel gewenst. Volgens Gert Ligterink paste zoiets juist heel goed bij een schaaktoernooi. In 1992 dreigde het toernooi wegens gebrek aan financiële middelen niet door te gaan, maar gelukkig bood het bouwbedrijf Koop-Tjuchem uitkomst en kon het toernooi weer bogen op voldoende kwaliteit in de invitatiegroep en ook in de overige groepen was dat het geval. In de periode 1988-1992 won de Australiër Ian Rogers tweemaal (1988 en 1989), de andere winnaars waren Adams (1990) en Piket (1991 en 1992). Het jaar 1993 bracht een heel bijzonder toernooi, de "PCA-qualifier" waarover hieronder meer. In de "Kooptoernooien" waren het achtereenvolgens Artur Frolov (1993), Zoltan Almasi (1994), FIDE-wereldkampioen Karpov (1995) en de PCA-er Short die met de eerste prijs naar huis gingen.

Een van de meest opmerkelijke jeugdspelers was Timothy Knight die in de jaren 1972-1974

De jeugd komt graag naar Groningen. Hier de 8-jarige Teimour Radjabov in 1995. Inmiddels is hij 25 jaar en nummer 4 van de wereld.

---

de Guernsey eilanden vertegenwoordigde. Hij verloor al zijn partijen maar opmerkelijker was het feit dat hij niet aan de warme maaltijd deelnam, hoewel zijn fysieke conditie voldoende aanleiding gaf om een stevig menu tot zich te nemen. Hij was daarbij wel aanwezig maar nuttigde daar uitsluitend zelf meegebrachte hoeveelheden mars en nuts en dat 14 dagen achtereen. Na afloop van de drie toernooien waaraan hij deelnam ontdekte het hotelpersoneel dat hij voor de komende logés een grote voorraad in zijn bed had achtergelaten. *(Anekdote uit de keuken van Johan Zwanepol).*

---

[4] Twee hoogtepunten: De PCA-Qualifier in 1993 en het FIDE-WK in 1997.
Uit onvrede met het gevoerde beleid en de controverse jegens de Grandmaster Association (GMA) traden Kasparov en Short in april 1993 uit de FIDE en Gary Kasparov liet de schaakwereld weten dat hij bereid was zijn wereldtitel op het spel te zetten tegen de winnaar van kandidaten tweekampen met een achttal spelers. De mogelijke kandidaten zouden zich kunnen kwalificeren via het sterkste Zwitserse toernooi aller tijden. Inmiddels had hij in het najaar van 1993 zijn titel overtuigend verdedigd in een match tegen Short.

Medio 1993 ontving Johan Zwanepol van Beljavski een telefonische uitnodiging om op korte termijn naar Londen te komen voor overleg met Kasparov, Short en PCA-commissioner mr. Bob Rice om te bezien of deze PCA-Qualifier in Groningen zou kunnen plaatsvinden.
De keus was op Groningen gevallen omdat men daar zou kunnen rekenen op een goed lopende organisatie. Het overleg was van korte duur, maar efficiënt. Afgesproken werd dat de PCA via eigen sponsoring garant zou staan voor een prijzenfonds van 230.000 dollar en dat dit schaakevenement gelijktijdig met het Koop Tjuchem Toernooi in december 1993 zou worden gehouden. Het kwalificatietoernooi zou ca. 60 deelnemers tellen en in elf ronden worden afgewerkt. De beste zeven spelers zouden vervolgens met Short tweekampen gaan spelen om tot de uitdager van Kasparov te komen. Het leverde een prachtig schaaktoernooi op van het hoogste niveau. Anand won in de finale van Adams na rapidpartijen. Met hen plaatsten zich Kramnik, Kamsky, Tiviakov, Gulko en Romanishin.
In april 1997 bracht toernooidirecteur Johan Zwanepol tezamen met Joop Haasbroek, van het Hoogovenstoernooi, een bezoek aan Moskou om met een delegatie van de FIDE te overleggen over een mogelijk knock-out kandidatentoernooi in Groningen. Hier maakte hij tevens kennis met de nieuwe FIDE president Kirsan Ilyumzhinov, tevens president van de Russische deelrepubliek Kalmukkië. Het overleg met Joop Haasbroek betrof het voorkomen van samenvallen van het toernooi in Wijk aan Zee met FIDE-evenementen in de toekomst. Na drie dagen van intensief overleg keren de Nederlanders opgewekt huiswaarts. Joop Haasbroek kreeg zijn gewenste toezegging en Johan Zwanepol kreeg de optie om gelijktijdig met het 36e internationaal schaaktoernooi het FIDE-toernooi te organiseren en bovendien nog de toezegging voor het dames-kandidatentoernooi.

Het FIDE knock-outtoernooi begon met 68 deelnemers. De eerste (voor-)ronde reduceerde dit aantal tot 34. Daaraan werden 28 spelers toegevoegd op grond van speelsterkte. Na de volgende ronde bleven er 31 over waaraan Boris Gelfand werd toegevoegd. De ronden bestonden uit minimatches van twee partijen. Was de uitslag 1-1, dan werden tiebreaks gespeeld om tot een winnaar te komen zodat steeds de helft van het aantal deelnemers vroegtijdig huiswaarts kon keren. Van Wely overleefde 4 ronden en behoorde daarmee tot de laatste 8 waarna hij verloor van de latere finalist Adams. Vanaf de halve finale speelde men 4 partijen met zo nodig weer tiebreaks. Het toernooi in december 1997 werd een bloedstollend, emotioneel en uniek spektakel. Het ging dan ook niet om des Keizers baard. Zelf herinner ik mij nog goed een totaal gebroken Topalov nadat hij zijn 2e partij met zwart tegen Piket had verloren na een riskante opening. De finale werd uiteindelijk gewonnen door Anand na een enerverende match tegen Adams, die werd beslist in rapidpartijen. Kort daarna verloor Anand als uitdager de WK-match van Karpov in Lausanne.

In 1968, het jaar dat onder andere Karpov en Timman van de partij waren, werd Hongarije vertegenwoordigd door Adorjan. Deze schaakstilist versmaadde de zoetigheid ook niet. Zowel het voor- als hoofdgerecht liet hij regelmatig passeren, maar voor een toetje kon je hem op elk moment aan het bord laten verschijnen.
Liet één van de anderen deze lekkernij aan zich voorbijgaan dan kwam hij in actie om het nagerecht over te nemen. Dat viel natuurlijk op, er werd wat gegrijnsd en zo kwam er een dag dat iedere speler zijn nagerecht naar Adorjan toeschoof die zo met 16 sorbets de avondmaaltijd mocht beëindigen. *(Eveneens uit de keuken van Johan Zwanepol).*

---

[5] **Van 1998 tot heden. Een stapje terug, maar het blijft een groot internationaal schaakfestival.** Door het wegvallen van een hoofdsponsor bleek het moeilijk om de benodigde financiën bij elkaar te krijgen, maar gelukkig realiseerden Provincie en Gemeente het belang van de continuïteit van zo'n evenement. Met bijdragen van diverse sponsoren kwam er toch nog een behoorlijk prijzengeld, al zou de tijd van een invitatiegroep met wereldtoppers tot het verleden gaan behoren. In 2001 zou het Europees kampioenschap naar Groningen komen, Gasunie was bereid om voor dit speciale evenement als hoofdsponsor te fungeren, maar door allerlei vervelende machinaties van de nog onvolwassen Europese Schaakbond werd die toezegging een maand tevoren ingetrokken. Enkele maanden later zou dit E.K. alsnog worden georganiseerd, maar nu in Turkije. Ondanks deze domper kregen enkele enthousiastelingen van de stichting SO-ON het voor elkaar om toch een toernooi te organiseren zodat er door een groot aantal liefhebbers toch geschaakt kon worden in het Augustinuscollege waar L'Ami de sterkste bleek. De Martinihal werd verleden tijd, maar vanaf 2002 bood de Rijksuniversiteit een goed onderkomen aan -uiteraard maakt het feit dat het toernooi in de kerstvakantie plaats vindt zoiets mogelijk- eerst in de Harmonie, waar in 1946 het Staunton toernooi werd gehouden, momenteel in het Zernike Sportcomplex. Men ging zich nu onder leiding van de Stichting Schaakstad Groningen richten op jeugdige talenten (een match tegen een ervaren grootmeester) en mogelijkheden op titelresultaten. Vanaf 2007 draagt het evenement de naam Schaakfestival Groningen. Tot de winnaars van het laatste decennium behoren Friso Nijboer en Sipke Ernst. Dat mogen minder indrukwekkende namen zijn dan in de "goede" jaren maar het aantal schakers en ook de publieke belangstelling heeft er nauwelijks onder te lijden gehad. Bovendien mochten we de laatste jaren de doorbraak van Anish Giri en Ilja Nyzhnik aanschouwen. In 2014 bestaat de Rijksuniversiteit 400 jaar. Dat zal volgens de organisatoren gevierd worden met een groot schaakevenement.

(Met dank aan Johan Zwanepol voor zijn opmerkingen en de foto's).

ACTIVITEITEN IN HET MEC

Ook de afgelopen periode heeft het MEC weer diverse activiteiten georganiseerd. De trainingen voor clubschakers zijn in oktober gestart. Er was een filmmiddag in oktober over Fischer en de halfjaarlijkse boekenbeurs op 10 november is door meer dan 50 schakers bezocht! Inmiddels zijn er dit seizoen al diverse (groot-)meesterlijke trainingen geweest: IM Hendriks, GM Van Kampen en GM Smeets. Op vrijdag 30 november waren we weer te gast van het Holland Casino voor de Euweborrel. Eerder die middag gaven professor Jaap van den Herik en Jan Timman op een interessante workshop over het *componeren van schaakstudies met de computer*. Links naar het verslag van Yochanan Afek en opnames van Karel van Delft over deze workshop staan op onze website.

Jan Smeets behandelde in zijn trainingen partijen van de Nederlandse team uit de afgelopen Olympiade. Twee voorbeelden staan op pagina 25.

Naast de vaste activiteiten staat op zaterdag 6 juli het *20e Schaakfestival* op het Max Euweplein gepland. Uiteraard hopen we u bij een van onze activiteiten te ontmoeten!

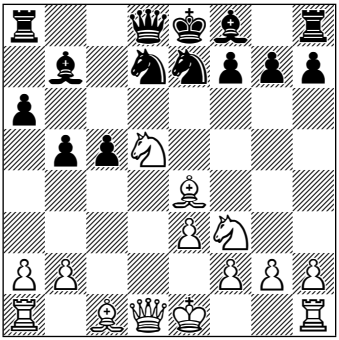

[1] Is 1.Pf6+ goed of niet?

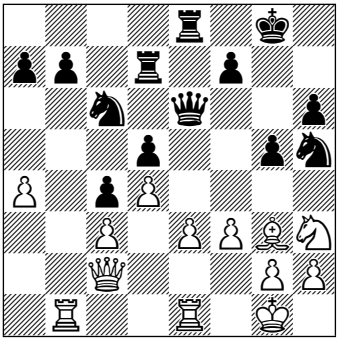

[2] Wat zou je met wit spelen?

Oplossingen op pagina 37.

CINÉMAX

Een bijdrage van Remco Hillebrandt

Programma CinéMax filmmiddag
Zaterdag 9 februari 2013 van 14.00 tot 17.00 uur

Zaal 1 "Garry Kasparov"
14:00 – 15:00 uur The chip versus the chessmaster (1991)
Documentaire over de strijd tussen Kasparov en Deep-Thought, de voorganger van Deep Blue. Irv Drasnin toont ons het nog prille begin van het computerschaaktijdperk.

15:00 – 15:40 uur Garry Kasparov, My Story (2000)
My Story is een vijfdelige autobiografische videoserie. In het eerste deel "teenage prodigy" analyseert Kasparov een aantal partijen uit zijn jeugd. We zullen er een drietal bekijken. Hierbij krijgen we een kijkje in de gedachtewereld van de voormalige wereldkampioen.

15:45 – 16:15 uur De beste Spraakmakers 1999-2002 (2001)
Uitgebreid interview van Terry Verbiest met Kasparov voor Canvas tv. We zien Kasparov niet lang nadat hij zijn wereldtitel heeft verloren. Hij blikt ondermeer vooruit op z'n verdere schaakcarrière.

16:15 – 16:45 uur Karpov, Short en Anand.
Compilatie beeldmateriaal over verschillende wk-matches die Kasparov heeft gespeeld.

Zaal 2 "beeldmateriaal naar keuze"
14:00 – 17:00 uur
Het audiovisueel archief van het MEC bevat nog meer. Tussen twee en vijf is er een tweede filmzaaltje ingericht waar op verzoek iets getoond kan worden. Bijvoorbeeld de documentaire "Game over, Kasparov against the machine" of andere delen van "Garry Kasparov, My Story" Een keuzelijst is beschikbaar.

TATA-INSTUIF OP ZATERDAG 19 JANUARI

Net als vorig jaar organiseren we een "Tata-instuif" in het MEC. Op zaterdag 19 januari kunt u van 14.30-18.00 uur de partijen op een groot scherm volgen en de Internationale Meesters Marcel Peek, Li Riemersma en Arthur van de Oudeweetering zijn aanwezig voor explicatie. Entree is gratis. Leuk om samen met uw schaakvrienden langs te komen!

NIEUWSBRIEF EXTRA

Sinds de vorige Nieuwsbrief hebben we een *'Nieuwsbrief extra'* in het leven geroepen. Hierin staan – uitgebreidere – artikelen, foto's en aanvullingen waar in onze gewone Nieuwsbrief geen plaats meer voor was. *Nieuwsbrief extra 81* zal snel na het uitkomen van de gewone Nieuwsbrief op onze website (www.maxeuwe.nl) te lezen zijn.

BOEKEN EN RECENTE AANWINSTEN

Een bijdrage van Evert-Jan Straat

De volgende uitgaven ontving het MEC van uitgeverij New in Chess.

Walter Browne: The Stress of Chess ...and its Infinite Finesse. New in Chess, 2012.
463 pagina's. € 29.95
Sinds zijn jeugd wist Walter Browne (1949) dat hij beroepsschaker wilde worden. Om te kunnen slagen was het natuurlijk noodzakelijk om de grootmeestertitel te behalen. Aangezien er in de USA geen mogelijkheden waren om dit te bewerkstelligen, reisde hij in januari 1968 op goed geluk naar Europa en meldde zich bij het Hoogovenstoernooi in Wijk aan Zee. In Europa was hij echter volkomen onbekend en hoewel hijzelf vond dat hij in de meestergroep thuishoorde, werd hij ingedeeld in een jeugdvierkamp, die hij gemakkelijk won. Dit was het begin van een zwerftocht die hem over de hele wereld zou voeren. Je moet over een groot zelfvertrouwen beschikken om aan zo'n avontuur te beginnen. In een zone-toernooi in Azië (hij beschikte over een Australisch paspoort) behaalde hij de meestertitel en een jaar later in Puerto Rico de grootmeestertitel. Zo werd Browne in 1970, tegelijk met Anatoli Karpov, tot grootmeester benoemd. Missie geslaagd!
In de jaren '70 en '80 behaalde hij grote successen, die hij in deze autobiografie uitvoerig beschrijft. Het is jammer dat Browne over elk toernooi, vaak per ronde, heeft willen vertellen.

Browne snelschakend tegen Ree in 1968. Hort (staand), Hartoch (zittend naast Ree), Donner en Langeweg (staand rechts) kijken toe.

Een lijst met toernooiresultaten zou veel schrijfwerk overbodig hebben gemaakt. Nu zijn de interessante verhalen, zoals zijn ontmoetingen met Fischer, onderbelicht. Voor deze uitgave heeft hij zijn beste partijen opnieuw met Fritz geanalyseerd. Het zijn prachtige partijen, die tot op het bot zijn uitgevochten. Browne speelde altijd op winst, voor een korte remise was je bij hem aan het verkeerde adres. Nadat hij zijn schaakactiviteiten had verminderd, wierp hij zich op het pokeren dat hij al vanaf zijn jeugd kende. Het kostte hem vijf procent van de inspanning van een schaakpartij en leverde hem veel meer op. Zo is het hem gelukt zich staande te houden in een maatschap-

pij, waar weinig waardering bestaat voor het schaakspel.
Een interessante biografie en partijenverzameling van een kleurrijk figuur. Het boek is geïllustreerd met fraaie foto's.

Karsten Müller & Raymond Stolze: The Magic Tactics of Mikhail Tal. New in Chess, 2012. 332 pagina's. € 24.95
Over het fenomeen Tal zijn al vele boeken geschreven. Toch zijn de auteurs met een geheel eigen aanpak erin geslaagd een origineel boek tot stand te brengen. Door grondig onderzoek zijn artikelen boven water gekomen, die zeker bij het grote publiek onbekend zullen zijn, zoals een uitvoerige beschouwing van de hand van Botwinnik. De hoofdstukken bevatten opgaven uit zijn partijen, beschouwingen en voorbeelden van correcte offers, speculatieve offers en hoe je je tegen de tovenaar moet verdedigen. Intermezzo's zorgen voor de nodige leesstof . Deze bevatten interviews met onder andere Spassky, Yusupov, Kramnik, Uhlmann en een diepgaande analyse van Robert Hübner van het meesterwerk Tal-Dieter Keller, Zürich 1959. Een prachtige uitgave, die tot de verbeelding zal spreken van zowel Tal-kenners als zij, die hem niet hebben meegemaakt.

Vladimir Tukmakov: Modern Chess Preparation. New in Chess, 2012. 286 pagina's. € 23.95
Hoe bereid je je voor op een tegenstander? Dat vroeg in het pre-computertijdperk om een heel andere aanpak dan tegenwoordig. Aan de hand van een aantal klassiekers en partijen uit de voormalige USSR laat Tukmakov zien hoe men vroeger te werk ging. Met de opkomst van de computer rond 1990 is de voorbereiding ingrijpend veranderd.
Tijdens WK-matches worden secondanten en computerdeskundigen ingezet om met behulp van de 'Metal Friend' complexe varianten dieper door te rekenen en daarmee de tegenstander te overtroeven. In het laatste hoofdstuk komen beslissende partijen aan de orde. Hoe bereid je je voor op belangrijke partijen, die beslissen over kwalificatie of het prijzengeld? Aan het eind van ieder hoofdstuk geeft de auteur adviezen voor amateurs. Zoals: bestudeer de klassieken en analyseer je eigen partijen zonder hulp van de computer. Een interessant boek voor de sterke clubschaker.

Victor Bologan: The Powerful Catalan. New in Chess, 2012. 252 pagina's. € 26.95
Het Catalaans staat bekend als een uiterst degelijke opening. In deze uitgave worden systematisch alle mogelijkheden van zwart onder de loep genomen. De auteur begint met de opstelling waarbij zwart kiest voor een Dame-Indische opzet of aanstuurt op de Tarrasch-verdediging. Vervolgens komt het Catalaans aan bod. Wanneer zwart op behoud van pion c4 speelt, ontstaan ingewikkelde stellingen, die de auteur als gunstig voor wit beoordeelt. De klassieke varianten, waarin zwart zich rustig ontwikkelt, geven wit een licht initiatief. Bologan geeft veel uitleg en trekt aan het eind van ieder hoofdstuk conclusies.
Sergey Kasparov: The Dynamic Benko Gambit. New in Chess, 2012. 316 pagina's. € 28.95
Deze uitgave wordt gepresenteerd als een aanvalsrepertoire voor zwart. Alle varianten en de achterliggende ideeën worden aan de hand van 273 partijen behandeld. Dit positionele gambiet is populair bij clubspelers en topspelers als Carlsen en Topalov. Ook de auteur is een groot aanhanger van deze opening, die tot levendig spel leidt.

New in Chess Yearbook 104. New in Chess, 2012. 246 pagina's. € 29.95
Joel Benjamin laat in zijn vaste rubriek aan de hand van recente partijen zien dat het Benko gambiet ook op topniveau speelbaar is. Alexey Kuzmin bespreekt de nieuwtjes van het Tal-herdenkingstoernooi in Moskou. De surveys bevatten bijdragen van onder andere Ikonnikov, Eingorn, Tiviakov, I. Almasi, Aagaard/Ntirlis, Scherbakov, Lukacs/Hazai en A.Kuzmin.

Ten slotte bespreekt Glenn Flear de volgende uitgaven: Taylor: slay the Sicilian! Antic & Maksimovic: The Modern French; Lysyi & Ovetchkin: The Berlin Defence; Naiditsch & friends: Chess Evolution (series).

Daarnaast ontvingen wij van New in Chess: Valerie Beim, The Enigma of Chess Intuition, New in Chess 2012, 268 pagina's. € 24,95.

MUSEUM

Tot januari hebben we diverse fraaie schaakspellen tentoongesteld. In januari gaan we een expositie inrichten over *75 jaar Hoogovens*. Aan de hand van foto's en bijbehorende verhalen blikken we terug op de rijke geschiedenis van het Hoogovens-toernooi. Uiteraard komt Euwe ook veelvuldig voor in deze tentoonstelling.
Onze mobiele tentoonstelling over Euwe en het MEC is van 19 tot en met 30 december te zien bij het Schaakfestival in Groningen.

Dochter Fietie doet de eerste zet aan het bord vader Max bij het Hoogovenstoernooi in 1952.

EUWE-PARTIJEN

Een bijdrage van Peter de Jong

Over de meeste wereldkampioenen zijn in de loop der jaren boeken verschenen met hun verzamelde partijen. Max Euwe behoort hier helaas niet toe. Het meest complete werk met partijen van Euwe dateert uit 1959 toen bij de Duitse uitgever Wildhagen deel 18 verscheen van de serie *"Weltgeschichte des Schachs"*. Het boek bevatte 488 partijen van Euwe uit de periode 1920-1927.

Een andere collectie van Euwe-partijen is te vinden in het boek *"Euwe Slaagt"* van Hans Kmoch uit 1937. In feite is dit ook de eerste biografie over Euwe en bevat 144 partijen.
Een jaar later, in 1938 verscheen van de hand van Reinfeld het boek *"From my Games 1920-1937"* met 75 partijen. In 1939 werd dit door Lodewijk Prins vertaald in *"Schaakpartijen van Dr. M. Euwe"*.

Het duurt tot 1976 voordat *"Max Euwe de biografie van een wereldkampioen"* verschijnt, van de hand van Münninghoff met 270 partijen.

Euwe speelde zijn eerste toernooipartij in 1911 en zijn laatste partij in 1981. Een schatting leert

dat Euwe in deze periode zo'n 2.000 serieuze partijen moet hebben gespeeld. Met serieus wordt bedoeld alle partijen in toernooien, matches, clubcompetities en dergelijke. De Mega Database 2012 van Chessbase die rond de 5 miljoen partijen bevat, geeft 1452 partijen van Euwe. Op de huidige website van het Max Euwe Centrum staan er 1324. Dit betekent dat ongeveer 30 procent van de Euwe's partijen nog niet is verzameld.

Ooit ben ik begonnen met het bewaren van iedere nieuwe Euwe-partij die ik ergens tegenkwam. Ik heb daar weinig mee gedaan tot ik Eddy Sibbing voorstelde de database op de website nieuw leven in te blazen, nadat naar aanleiding van een oproep in de Nieuwsbrief partijen werden ingestuurd. Op het moment dat ik dit schrijf, bevat de database 2170 partijen, maar dat is inclusief partijen uit simultaans. Het percentage verzamelde serieuze partijen zit rond nu de 90%.

Door de steeds verder gaande digitalisering van kranten en tijdschriften wordt het steeds eenvoudiger om in het verleden te gaan zoeken, zowel in binnen- als buitenland. De jaren twintig en dertig van de vorige eeuw waren topjaren voor wat betreft de berichtgeving over schaken. In de Nieuwe Rotterdamsche Courant, Het Algemeen Handelsblad en De Telegraaf werd over nagenoeg elk schaaktoernooi geschreven en over de partijen gepubliceerd. Waarbij het Tijdschrift van de Nederlandse Schaakbond steeds meer overging tot het publiceren van bondszaken en te weinig ruimte had voor toernooien en partijen, namen de kranten deze rol over.

Door deze kranten steeds meer toegankelijk te maken, met name door het digitaliseringsproject van de Koninklijke Bibliotheek, komen nu bronnen beschikbaar die heel lang verborgen zijn gebleven. De N.R.C. is te doorzoeken tot 1930, het Algemeen Handelsblad tot 1940, de Telegraaf is alleen nog via de microfilm beschikbaar. Het is de bedoeling dat aan het eind van 2013 ruim acht miljoen krantenpagina's via de Koninklijke Bibliotheek beschikbaar zijn. Of dit gaat lukken, betwijfel ik. Het laatste jaar is er nauwelijks sprake van nieuwe toevoegingen en wellicht zijn ook de zoekmethodes al weer verouderd, maar ook nu is volop uniek materiaal te vinden en dat maakt het voor schaakhistorici alleen maar leuker en uitdagender om nieuwe partijen, anekdotes of verslagen te vinden.

Voor wat betreft Max Euwe heeft dit er tot nu toe geleid dat veel onbekende partijen boven water zijn gekomen, evenals veel afbeeldingen en correcties op eerdere publicaties. Het heeft er ook toe geleid dat ik een groot deel van de schaakhistorici heb weten te mobiliseren om ook vergelijkbare bronnen in het buitenland aan te boren en hun bevindingen te delen. Het meest grappige is dat voormalige tegenstanders van Euwe schoendozen vol hebben doorgespit om die ene partij tegen Euwe te vinden en die beschikbaar te stellen.

Het is fantastisch om te constateren dat dertig jaar na zijn dood Euwe nog altijd leeft en dat er nog met heel veel respect over hem wordt gesproken in de (inter-)nationale schaakwereld.

Wij zijn nu nog druk bezig om de database af te ronden en her en der nog een verdwaalde partij boven water te krijgen. De database zal in 2013 on-line komen op de website van het Max Euwe Centrum. Daarnaast zal er in een beperkte oplage een boek verschijnen met hierin alle gevonden partijen, de eerste uit 1911 de laatste uit 1981. In het boek komt ook een aantal, vaak unieke afbeeldingen en een aantal partijen met het oorspronkelijke commentaar van Euwe.

De collectie zal nooit voor 100 procent compleet zijn. Daarvoor is niet alles vastgelegd en is helaas ook veel verloren gegaan, maar zo nu en dan duikt er weer wat nieuws op. Heeft u iets in uw bezit, een partij, een verhaal, een vraag, schroom dan niet om contact met mij (06 – 46 03 34 52 of peterdej@kpnmail.nl) of het Max Euwe Centrum op te nemen.

Als voorproefje geef ik vier zeer uiteenlopende voorbeelden uit de collectie. Euwe's eerste partij uit het kerstoernooi van S.D.C. uit 1911. Euwe, zittend op een paard in een partij met levende stukken tegen Weenink uit 1927, een staaltje schaakblindheid in een partij tegen Landau uit 1933 en een fraai dameoffer uit een simultaan in Brazilië uit 1947.

Max Euwe – Henri Gerard Weenink, Levende Stukken, Weesp, 13 juli 1927

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Pc6 5.Pf3 cxd4 6.cxd4 Lb4+ 7.Pc3 Pge7 8.Ld3 Ld7 9.0–0 Lxc3 10.bxc3 Tc8 11.La3 Pa5 12.Tb1 b6 13.Lb4 Pc4 14.Pd2 Pxd2 15.Dxd2 0–0 16.f4 f5 17.exf6 Txf6 18.Ld6 Le8 19.Le5 Tf8 20.Tf3 Lg6 21.Th3 Lxd3 22.Dxd3 Pg6 23.Tf1 De8 24.Tff3 Tf5 25.g4 Tf8 26.Th5 h6 27.f5 Pxe5 28.dxe5 Da4 29.f6 Tf7 30.Dg6 De4 31.Txh6 Dxg6 32.Txg6 Tc4 33.h3 Kh7 34.fxg7 Txg7 35.Txe6 Ta4 36.Td6 Txa2 37.Txd5 Ta1+ 38.Kg2 Ta2+ 39.Kg3 Te7 40.h4 Kg6 1–0

Max Euwe – NN, S.D.C. Kerstwedstrijd Amsterdam (1), 26 december 1911
1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0–0 Pxe4 6.Te1 d5 7.d3 Pf6 8.Pxe5 Le7 9.Pxc6 Dd6 10.Pxe7+ b5 11.Pxc8+ 1–0

Max Euwe – Salo Landau, Hoofdklasse 1932–33 (5e ronde), 5 maart 1933
1.d4 Pf6 2.Pf3 e6 3.e3 d5 4.Ld3 Pbd7 5.Pbd2 c5 6.c3 Ld6 7.0–0 Da5 8.dxc5 Dxc5 9.e4 dxe4 10.Pxe4 Pxe4 11.Lxe4 Pf6 12.Lc2 Ld7 13.Le3 Dc7 14.Ld4 Lc6 15.De2 Pg4 16.h3 Ph2 17.Pxh2 Lxh2+ 18.Kh1 Lf4 19.Tfe1 0–0–0 20.b4 Kb8 21.b5 Ld5 22.b6 axb6 23.Tab1 Dc6 24.f3 Lc7 25.Ld3 f6 26.Df2 Dd6 27.Lxb6

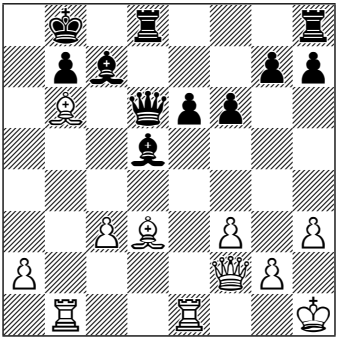

27...Dh2# 0–1

Max Euwe – NN, Brazilië, 1947
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Pd2 Pc6 4.Pgf3 dxe4 5.Pxe4 Le7 6.c3 Pf6 7.Ld3 0–0 8.0–0 Ld7 9.Pfg5 g6 10.Df3 Kg7 11.Dh3 e5

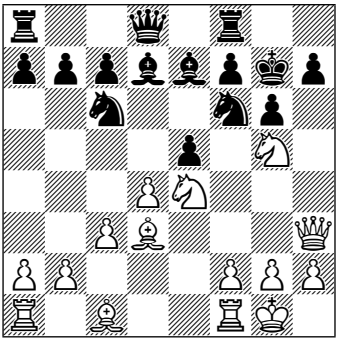

12.Dh6+ Kxh6 13.Pe6+ g5 14.Lxg5+ Kg6 15.Pxf6+ e4 16.Lxe4# 1–0

We hebben vele reacties gehad naar aanleiding van de oproep van partijen van Euwe. Hieronder twee reacties.

Een reactie van Jules Welling

Vijf zetten tegen Euwe

In de Nieuwsbrief nummer 80 van het MEC las ik dat er een zo groot mogelijke verzameling van de partijen van Max Euwe wordt aangelegd. Als medebiograaf van Euwe (samen met Alexander Münninghoff) heb ik mij ook met dat vraagstuk beziggehouden. In ons boek, *'Max Euwe, biografie van een wereldkampioen'* (Uitgeverij Keesing/Andriessen, Amsterdam, 1976) zijn 270 van zijn belangrijkste partijen verzameld, vaak geanalyseerd door Euwe zelf, maar ik kan daar nog wel wat aan toevoegen.
Ik ontmoette Euwe voor het eerst in april 1964, toen ik dertien jaar oud was. Ik deed toen mee aan het *Sazabo-toernooi* (Sazabo stond voor Samenwerkende Zaalsportbonden in Amsterdam) in het Oude RAI-gebouw in Amsterdam, dat later afgebroken werd om plaats te maken voor het Okura-hotel. Ik zat toen in de eerste klas van het Ignatius College aan de Hobbemekade, was klassenkampioen geworden en derde in het schoolkampioenschap. Op grond daarvan mocht ik met het schoolteam mee naar het toernooi, waarin de Amsterdamse middelbare scholen elkaar aan vier borden bestreden. Ik deed het goed en mocht daarna deelnemen aan de simultaan van Euwe, van wie ik toen weinig mee wist dan dat hij ooit wereldkampioen geweest was. Dat boezemde veel gezag bij mij in en zeker toen ik Euwe zelf voor het eerst zag. Ik was een klein jochie en hij een imponerende gestalte van bijna twee meter. Er werd gespeeld in het restaurantgedeelte van de Oude RAI. Ik stond stijf van de zenuwen, toen de partij begon. Hij had ons allemaal wit gegeven. Aan hoeveel borden hij simultaan gaf, weet ik niet meer, maar wel herinner ik mij, dat ik al op de vijfde zet een enorme blunder maakte, die me een vol stuk kostte. Met de nodige schroom en schaamte geef ik hier de zetten :

Jules Welling - Max Euwe, Sazabo-simultaan, Oude RAI, Amsterdam, april 1964
1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.d4 exd4 4.Pxd4 Pf6 5.Ld3 Pxd4 0-1

Verschrikkelijk! In mijn zenuwen vergat ik de loper één veld verder te zetten en met een stuk minder had het vanzelfsprekend geen zin om door te spelen. Huilend gaf ik op, toen Euwe weer voor me stond. Ik had in het toernooi zo goed gespeeld en nu gaf ik al op de vijfde zet een stuk weg.
Toen ik thuis kwam troostte mijn vader me, maar hij zei me ook, dat het wellicht nuttig was als ik eens een keer in zijn rijtje schaakboekjes in de boekenkast zou snuffelen en dat deed ik natuurlijk. Bijna al die boeken waren van Euwe. Ik begon ze te bestuderen en werd snel sterker. Een jaar later werd ik tweede in het Amsterdams jeugdkampioenschap van mijn leeftijdscategorie. Het duurde tot 1970 voor ik Euwe weer ontmoette. Het jaar ervoor was ik leerling-journalist geworden bij *'Het Eindhovens Dagblad'* en kreeg ik als vanzelf de post 'schaken' toegeschoven en mocht ik voor de krant naar het Hoogovenstoernooi in Wijk aan Zee, waaraan ik zelf voor het eerst in 1963 deelnam, toen het nog in het Kennemertheater in Beverwijk werd gehouden. Hein Donner, die het toernooi toen won, kwam af en toe bij ons thuis om met mijn vader, die toen chef-redacteur bij het toenmalige dagblad 'De Tijd' was, over de honorering

van zijn bijdragen te praten. Terwijl zij praatten, lag het schaakbord op de grond tussen 'ome Hein' en mij en werd ik iedere keer kansloos van het bord geschoven. Ik moet tientallen partijen zo van Donner verloren hebben, maar ik werd er wel snel beter door. Zijn verslagen over de match om het wereldkampioenschap Petrosjan-Botwinnik 1969 knipte ik uit en plakte ik in een album.
Euwe zag ik vaak bij openings- of sluitingsceremonieën van Hoogovens- of IBM-toernooien en van lieverlee kreeg de grote wereldkampioen ook wat menselijke trekjes voor me. Ik had veel van zijn partijen nagespeeld en kreeg ook de gelegenheid om hem te interviewen. Hij nam daar ruimschoots de tijd voor en ik raakte nog meer onder de indruk van hem.
In 1974 reisde ik met de Nederlandse ploeg naar Nice voor de Olympiade. Ik zou er een weekje blijven voor de krant om wat sfeerverhalen te schrijven. De perschef bij dat evenement in het *'Palais des Expositions'* was Alain Zinser en die sprak alleen maar Frans. Euwe vond dat dat niet kon bij een dergelijke evenement. We kenden elkaar op dat moment redelijk goed en hij greep in. Hij benoemde mij tot perschef, koud drieëntwintig jaar oud, omdat ik al enkele jaren meeliep en mijn talen sprak. Ik moest iedere dag een persconferentie geven om alle uitslagen door te geven en mochten er technische vragen zijn, dan kon ik door verwijzen naar mijn 'assistent', de Engelse meester Harry Golombek. Euwe belde mijn hoofdredacteur met de vraag of hij mij in Nice kon houden. Mijn hoofdredacteur was alleen al door dat telefoontje overdonderd : Euwe zelf had gebeld. Natuurlijk mocht ik mijn klus in Nice afmaken. Het werd een keer in mijn leven. Voor de volgende Olympiade, Haifa 1976, werden Harry Golombek en ik samen als persdienst door de Wereldschaakbond (FIDE) uitgenodigd.
Tijdens de terugvlucht van Nice naar Amsterdam mocht ik even naast Euwe zitten. Ik had toen het plan opgevat om een boek over hem te schrijven. Hij zei toen dat ook Alexander Münninghoff een dergelijk plan had en dat we de koppen maar bij elkaar moesten steken. Dat deden we op zijn advies. We maakten een tijdsindeling en ik bezocht Euwe een paar keer thuis op de Mensinge in Buitenveldert, waar hij toen woonde. Hij was buitengewoon behulpzaam en waardeerde het dat ik steeds mijn huiswerk goed gedaan had. Verschillende keren nodigde hij me uit om gewoon 'Max' te zeggen in plaats van 'meneer Euwe', maar dat kon ik niet over mijn lippen krijgen. Hij was vaak op reis en stuurde me dan ansichtkaarten uit verre uithoeken.
Het boek kwam uit bij zijn 75e verjaardag in 1976. Alexander en ik hadden er hard aan gewerkt en Wim Andriessen had veel werk verricht om alle statistische gegevens bij elkaar te krijgen. Het boek werd in Groningen gepresenteerd en Euwe was er zichtbaar mee in zijn sas. Het was net op tijd klaar.
Tijdens het Interpolis-toernooi van 1977 was Euwe één van de eregasten. Hij zou er een simultaan geven tegen genodigden. Toen hij mij zag, stond hij erop dat ik als één van zijn biografen ook zou deelnemen aan zijn simultaan. Ik vond het een hele eer, maar was daar helemaal niet op ingesteld. De *'grandmaitre'* (zo noemde ik hem) kon ik natuurlijk niets weigeren. En weer stond ik stijf van de zenuwen. Euwe was toen al 76, maar nog steeds een en al vitaliteit. Nog steeds hield hij een vaste dagindeling aan. Zijn agenda was hem heilig.

De partij ging zo:

Prof. dr. Max Euwe - Jules Welling, simultaan Interpolis, Tilburg 25 november 1977
1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4 Lc5 4.c3 Pf6 5.d4 exd4 6.cxd4 Lb4+ 7.Ld2 Lxd2+ 8.Pbxd2 d6 9.0-0 0-0

10.h3 d5 11.exd5 Pxd5 12.Pe4 h6 13.Te1 Pf6 14.Pxf6+ Dxf6 15.Pe5 Pxe5 16.dxe5 Dg6 17.Df3 c6 18.Tad1 Le6 19.Lxe6 Dxe6 20.Da3 a6 21.Td6 De7 22.f4 f6 23.Db3+ Kh8 24.Te6 Dc5+ 25.Kh1 fxe5 26.T6xe5 Dd4 27.T5e4 Dd6 ½–½

Kreeg ik deze remise omdat ik zijn medebiograaf was? Ik weet het niet, misschien wel, misschien niet, maar deze twee partijen horen zeker in de verzameling thuis, lijkt me. In die zin hoop ik een bijdrage geleverd te hebben.

Een reactie van Erik Olof

Mijn vader: violist en schaker

Bij het afscheid van mijn vader, de violist Theo Olof, hij overleed op dinsdag 9 oktober 2012 op 88–jarige leeftijd, heb ik in mijn speech uiteraard aandacht besteed aan zijn heldendaad op de 64 velden: in 1956 heeft hij Max Euwe verslagen in 11 zetten. Weliswaar in een simultaan van Euwe tegen kunstenaars, maar toch. Als jongetje van 11 jaar heeft hij Euwe nog wereldkampioen zien worden in Amsterdam in 1935. Nu had hij Euwe verpletterend verslagen.

Van links naar rechts: Lutz, Olof, Mulisch en Euwe bij de partij hiernaast. (foto NIC).

Ik was 8 jaar toen mijn vader zo tussen neus en lippen door vertelde, dat hij de avond tevoren nog van Euwe had gewonnen. Eigenlijk was het mat, maar Euwe gaf het eerder op. Dat wilde ik wel zien! Een paar maanden eerder had ik een bord met stukken gekregen voor mijn verjaardag en het leerboek van Euwe: *"Oom Jan leert zijn neefje schaken"* en ik was helemaal weg van het spel: een liefde voor het leven en Max Euwe was mijn held. Hoe kon het dat hij zo snel van mijn vader had verloren?

Max Euwe - Theo Olof, simultaan te Den Haag, juni 1956

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Pf3 Pf6 4.Pc3 Lg4 5.Pe5 e6 6.Pxg4 Pxg4 7.e4 h5 8.cxd5 Pxf2? (Mijn vader vertelde dat hij wel iets geks moest doen, omdat hij bij gewoon spel natuurlijk het loodje zou leggen tegen Euwe.) **9.Kxf2 Df6+ 10.Kg1** (Niet een al te best veld.) **10.....,e5 11.dxe5??**

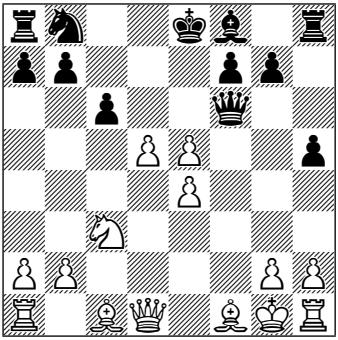

Dit is een blunder. Na zijn rondje te hebben voltooid kwam Euwe weer voor het bord te staan en legde zijn koning neer....

Timide vroeg mijn vader hem waarom hij dat deed en Euwe - altijd een leraar - liet het zien: **11...,Lc5+** en na de witte dame op veld d4 en dan de loper op veld e3 te hebben gezet is het mat. Toen zag mijn vader het ook..... **0–1**

Mijn vader is een huis-, tuin- en keukenschaker geweest, zoals hij zelf heeft beschreven.
In het begin hebben we nog wel wat partijtjes gespeeld, maar daar zijn we al snel mee opgehouden. De strijd was te ongelijk geworden.
Ik won steeds. Met de logica van een tienjarige - absoluut steekhoudend – redeneerde ik: mijn vader wint van Euwe, ik win van mijn vader, dus eigenlijk ben ik al sterker dan Euwe. Dat leek me wel wat: wereldkampioen worden. Die belofte is nooit ingelost, helaas. Ik heb het nauwelijks verder gebracht dan het nivo van een huis -, tuin- en keukenschaker.

Wim Hazeu, de uitgever en schrijver, heeft in zijn speech de anekdote verteld, dat mijn vader Max Euwe een slordig twintig jaar later weer tegenkwam en aan Euwe vroeg of hij zich de partij nog herinnerde uit 1956. De oud-wereldkampioen pakte een servetje en haalde een pen uit zijn jasje: foutloos schreef hij de zetten op. Een geheugen uit beton gegoten. Mijn vader was diep onder de indruk, maar later relativeerde hij het weer. Het waren maar 11 zetten .... waarschijnlijk heeft Euwe nog nooit in zijn leven zo snel een partij verloren

FINANCIEEL RESULTAAT 2011

Een bijdrage van Albert Riemens, penningmeester van het MEC

Beste supporter van het Max Euwe Centrum (MEC),

De financiële situatie van het MEC is nog steeds niet zoals die zou moeten zijn.

Het MEC heeft in 2011 een verlies geleden van 9.789 euro. Er is nog geen hoofdsponsor gevonden, maar de financiële situatie is in 2011 ten opzichte van 2010 verbeterd. De actie *Vrienden van Euwe* heeft in 2011 6.500 euro opgeleverd. Vrienden doneren gedurende 5 jaar een bedrag tussen de 500 en 1000 euro, de schenking wordt in een akte vastgelegd. In 2012 is een Vriendenbedrag van 9.000 euro verzekerd. Tevens worden sinds kort donateurs aangemoedigd om *Zilveren Vriend van Euwe* te worden voor bedragen lager dan 500 euro. Daarnaast is sinds september 2011sponsor Sequoia goed voor een bedrag van 9.000 euro per jaar. Deze bijdrage wordt op jaarbasis vastgesteld. Op deze wijze komen inkomsten en uitgaven van het MEC in 2012 meer in evenwicht vergeleken met 2010 en 2011.

	Exploitatie 2011(EUR)
Baten	
Donateurbijdragen en giften	26.140
KNSB (Euwe-heffing)	10.571
Subsidiebaten	30.205
Sponsorbijdragen	3.750
Financiële baten	412
Legaten	0
Overige baten	11.313
Baten voorgaande jaren	0
Som der baten	**82.391**
Lasten	
Personeelskosten	21.533
Afschrijvingen	779
Overige personeelskosten	5.365
Huisvestingskosten	41.772
Boekhouding	1.500
Kantoorkosten	2.586
Algemene kosten	18.375
Som der lasten	**92.180**
(negatief) Saldo 2011	**(9.789)**

Een toelichting op de kosten is op zijn plaats. Ruim 41.000 euro gaat naar huisvestingskosten (huur, energie, servicekosten, schoonmaak etc.). De kantoorkosten zijn laag en verder wordt een substantieel gedeelte van de overige uitgaven aangewend voor de activiteiten, het museum en de bibliotheek. De donateurbijdragen vallen in positieve zin op in 2011. Daarnaast komen de inkomsten hoofdzakelijk uit de KNSB-bijdrage en de subsidie van de gemeente Amsterdam. Indien u vragen heeft over de financiën van het MEC neem gerust contact op!

ZILVEREN VRIEND VAN EUWE

De mogelijkheid om voor een bedrag onder de € 500 per jaar *Zilveren vriend van Euwe* te worden heeft al diverse deelnemers opgeleverd. Uiteraard is het belastingvoordeel een extra voordeel. Mocht u interesse om het MEC te ondersteunen als Vriend neem dan een kijkje op onze site of stuur een mail naar het MEC voor nadere informatie.

DONATEURS

De meeste donateurs hebben voor 2012 reeds een bijdrage overgemaakt, waarvoor wij ze hartelijk danken!
Mocht u nog niet gedoneerd hebben, dan hopen wij uiteraard dat u dat alsnog in december doet. Bij deze Nieuwsbrief hebben we een acceptgiro toegevoegd als u in 2012 nog geen donatie heeft overgemaakt.

SPONSOREN

De activiteiten van het MEC worden mogelijk gemaakt door: de Koninklijke Nederlandse Schaakbond, de gemeente Amsterdam, de Vrienden van Euwe, schenkingen en bijdragen van onze donateurs.

Ook krijgt het MEC (im)materiële steun van: Sequoia, Stibbe, Holland Casino, New in Chess, Ondernemingsvereniging Max Euweplein, PriceWaterhouseCoopers, Schaak & Go winkel Het Paard en diverse uitgeverijen.

SCHENKINGEN

Ook de afgelopen periode mocht het MEC diverse bijzondere schenkingen ontvangen. Van Marc Speijers ontvingen we een prima werkende schaakklok van meer dan 100 jaar oud. De klok is onlangs in het Stedelijk museum gebruikt bij demonstratiepartijen tussen Jan Smeets en Zhaoqin Peng, met name omdat hij zou duidelijk tikte!

Theo van de Pol schonk diverse oude krantenartikelen en van de oud-voorzitter van de Tweede kamer, Dick Dolman, kregen we zijn boek *'Politiek samenspel'* met biografische notities en ook een hoofdstuk over Euwe. Van Pieter de Groot ontvingen we *"Een introductie in het schaakrecht"*, zijn boek over spelregeltechnische zaken. Van het HSG kregen we het jubileumboek *"Mat in de Mediastad"* waarin de 125-jarige historie van de Hilversumse club beschreven staat.

Van Bert van der Velden ontvingen we drie zilveren schaakprijzen die zijn opa had gewonnen:

een dame, een Zaans huisje ("1e prijs zomerwedstrijden Zaanstreek 1926") en een beeltenis van Euwe ("2e prijs zomerwedstrijd Zaanstreek 1941"). In de volgende Nieuwsbrief komen we uitgebreider terug op deze schenking.

Euwe doet de eerste zet aan het bord van Dick Dolman.

Bert van der Velden met de geschonken trofeeën.

WEBSITE VERNIEUWD

Het afgelopen jaar is onze website vernieuwd. Het zal de bezoeker niet opgevallen zijn, want uiterlijk ziet hij er hetzelfde uit, maar hij is omgezet van html naar Joomla. Daardoor is de site vanaf het MEC makkelijker te beheren en kunnen we sneller en makkelijker berichten plaatsen. We hopen dan ook wat frequenter interessante informatie te kunnen plaatsen.

OPENINGSTIJDEN

Het MEC is geopend van dinsdag tot en met vrijdag en de eerste zaterdag van de maand van 12-16 uur.

Voor groepen (bijvoorbeeld schaakclubs of schoolklassen) kan het MEC – in onderling overleg – ook op andere momenten bezocht worden.

VRIJWILLIGERS

Na twee jaar vrijwilligerswerk heeft Rob van Haastere weer een baan gevonden. Wij bedanken Rob voor zijn grote inzet voor het MEC en wensen hem veel succes bij zijn nieuwe baan!

Het MEC is op zoek naar een *webmaster*. De taken van de webmaster zijn het plaatsen van berichten en het onderhouden van de – technische kant van – de website. Kennis van Joomla is vereist en de werkzaamheden kunnen van huis uit verricht worden.

Ook hebben we behoefte aan een *computerexpert* om onze computers te onderhouden. Denk dan aan het maken van back-ups, het installeren van programma's, onderhouden van het netwerk en

de computers. Goede kennis van hardware en software is gewenst.

Heeft u interesse in een van deze taken? Neem dan contact op met Eddy Sibbing op het MEC.

KERSTPUZZEL

Reeds 15 jaar maakt Eddy Sibbing een kerstpuzzel met onder andere eindspelstudies, helpmatten, retrogradeproblemen en andere curieuze schaakproblemen. De puzzel is op de MEC-site te downloaden. De prijzen zijn beschikbaar gesteld door het MEC.

Twee (eenvoudige) voorbeelden uit de Kerstpuzzel van dit jaar vindt u hieronder.

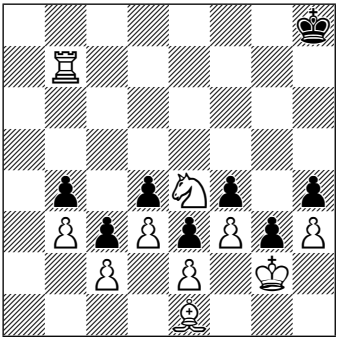

[a] Hoe kan wit zo snel mogelijk mat zetten? (Geef de geforceerde zettenreeks).

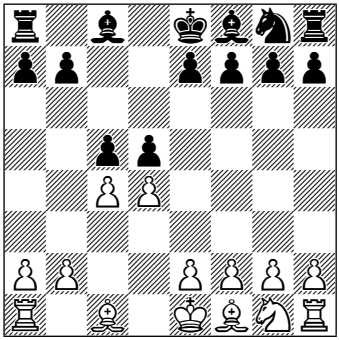

[b] Hoe kan je deze stelling bereiken na 6e zet van wit? (vanuit de beginstelling)

OPLOSSINGEN

De oplossingen van de twee stellingen uit de training van Jan Smeets zijn:

[1] Nee: **1.Pf6+? Pxf6 2.Dxd8+ Txd8 3.Lxb7 Tb8 4.Lxa6 Tb6** (-+) De stelling komt uit Peralta - Giri. Wit speelde 1.Pc3 en verloor uiteindelijk.

[2] Stelling uit Perera (2110) – Sokolov (2696). Met **24.Pf4!!** had wit beslissend voordeel kunnen krijgen. Na het gespeelde 24.e4 won Sokolov de partij.

VAN WIJGERDEN – JUSUPOW

In OHRA 1982 verloor Cor in de laatste ronde zijn partij tegen Short en miste daardoor een GM-resultaat. Eerder in dat toernooi won hij fraai van de latere wereldtopper Arthur Jusupow.

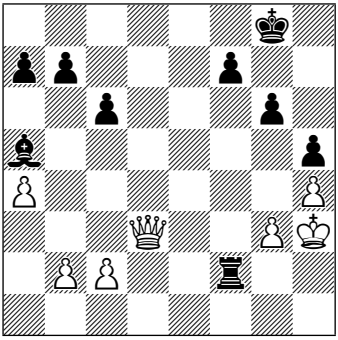

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.d4 exd4 4.Lc4 Pf6 5.0-0 Pxe4 6.Te1 d5 7.Pc3 dxc4 8.Txe4+ Le6 9.Pxd4 Pxd4 10.Txd4 Dc8 11.Lg5 Lc5 12.Td8+ Dxd8 13.Lxd8 Txd8 14.Dh5 Lb6 15.Td1 0-0 16.Dh4 Txd1+ 17.Pxd1 h6 18.Pe3 Te8 19.h3 c6 20.Pxc4 Lxc4 21.Dxc4 Te1+ 22.Kh2 Lxf2 23.g3 Lb6 24.a4 g6 25.Dg4 Te6 26.Kg2 h5 27.Dd1 Tf6 28.h4 Tf5 29.Kh3 Tf2 30.Dd3 La5 31.b4 Lxb4 32.Dd4 Le1 33.De3 Tf1 34.De2 Tg1 35.Kh2 Txg3 36.Dxe1 Tg4 37.a5 Tc4 38.Kg3 Txc2 39.De8+ Kg7 40.De5+ Kh7 41.Dc7 Tc3+ 42.Kf2 1-0

Cor van Wijgerden tijdens een IBM-toernooi

SPEELT U IN DE VRIENDENLOTERIJ?

Talloze Nederlanders spelen mee in de Vriendenloterij, maar weinig deelnemers weten dat ze een goed doel kunnen ondersteunen. Het MEC is één van de goede doelen die u kunt ondersteunen. Dus als u een lot heeft bij de Vriendenloterij, vragen wij u het volgende te doen, het kost slechts een minuut!

1. Bel **0900 300 1400**
2. Geef door dat u voor de stichting **Max Euwe Centrum** wilt spelen
3. U heeft het MEC geholpen!

Een kleine moeite, die het MEC per deelnemer tientallen euro's per jaar op kan leveren. Uiteraard zouden wij het op prijs stellen als u ook familie, vrienden, collega's, clubgenoten of buren weet te enthousiasmeren om te bellen.

Winnen is nóg veel leuker als je het kan delen.

MEC-KALENDER

De komende maanden staan de volgende activiteiten op het programma:

Zaterdag 5 januari	**Eerste zaterdag van de maand:** MEC geopend
Zaterdag 19 januari	**Tata-instuif** van 14.30-18.00 uur
Zaterdag 2 februari	**Eerste zaterdag van de maand:** MEC geopend
Woensdag 6 februari	**Training** van grootmeester **Yasser Seirawan**
Zaterdag 9 februari	**CinéMax** (halfjaarlijks filmmiddag)
Woensdag 27 februari	**Training** van grootmeester **Loek van Wely**
Donderdag 28 februari	**Start 5e Bataviatoernooi / Max Euwe challenge** (tot en met zondag 10 maart)
Zaterdag 2 maart	**Eerste zaterdag van de maand:** MEC geopend
Woensdag 27 maart	**Training** van grootmeester **Robin Swinkels**
Zaterdag 6 april	**Eerste zaterdag van de maand:** MEC geopend
Woensdag 24 april	**Training** van grootmeester **Matthew Sadler**
Zaterdag 4 mei	**Eerste zaterdag van de maand:** MEC geopend
Zaterdag 11 mei	**De halfjaarlijkse boekenbeurs** van 11.00-14.00 uur.
Zaterdag 6 juli	**20e Pleinfestival**

Kijk op **www.maxeuwe.nl** voor meer informatie over deze activiteiten.

rekening 5401670 t.n.v. Stichting
Max Euwe Centrum te Amsterdam